

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

VLIV VÍRY NA DOBROVOLNICKOU ČINNOST A DÁRCOVSTVÍ

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Maliňáková

Autor: Kateřina Krejčí, DiS.

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Forma studia: Kombinovaná

Ročník: III.

2012

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedenými ustanoveními zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Táboře, dne 22. března 2012

.....
Kateřina Krejčí

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Lucii Maliňákové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1.DOBROVOLNICTVÍ A JEHO PODOBY	
1.1.Altruismus.....	7
1.2.Dobročinnost a filantropie.....	7
1.3.Vymezení dobrovolnictví.....	9
1.3.1.Modely dobrovolné činnosti.....	11
1.3.2.Motivy dobrovolné činnosti.....	12
1.4.Situace dobročinnosti a altruismu dnes.....	13
2.VÍRA A JEJÍ PODOBY	
2.1.Posvátné a profánní v životě člověka.....	15
2.2.Ateismus.....	16
2.2.1.Historie ateismu.....	18
2.2.2.Agnosticismus.....	19
2.2.3.Ateismus versus víra dle Tomáše Halíka.....	19
2.3.Víra.....	20
2.4.Náboženství.....	21
2.4.1.Hinduismus.....	22
2.4.2.Buddhismus.....	23
2.4.3.Judaismus.....	24
2.4.4.Křesťanství.....	25
2.4.5.Islám.....	27
2.4.6.Náboženský fundamentalismus.....	28
2.4.7.Etika v náboženství.....	28
2.5.Víra a její podoby v dnešní společnosti.....	29
3.PRAKTICKÁ ČÁST – VÝZKUM	
3.1.Cíle výzkumu.....	31
3.1.1.Výzkumný metoda.....	31
3.1.2.Výzkumný vzorek – sběr dat.....	31
3.2.Hypotézy.....	32
3.3.Dotazníkové šetření.....	32
3.3.1.Způsob analýzy dat.....	33
3.4.Výsledky dotazníkového šetření.....	33
3.4.1.Verifikace hypotéz.....	35
3.4.2.Další výsledky.....	36
3.4.3.Diskuze.....	38
ZÁVĚR.....	39
SEZNAM LITERATURY.....	40
SEZNAM PŘÍLOH.....	43

ÚVOD

„Ušlechtilé skutky můžeme konat, aniž vládneme zemi a moři.“

Aristotelés

Téma této bakalářské práce vzniklo při mém uvažování o dobrovolnictví a dobročinnosti obecně. Zamýšlela jsem se nad důvody, proč někteří pomáhají ve svém životě více a někteří méně? Proč někteří mají velkou touhu a potřebu být užiteční či nápomocní a jiní ne? Jak můžeme vyčíst z literatury či jednoduše usoudit logikou uvažování, motivů je velmi mnoho, některé jsou čisté jiné zistné, i když často zistné na podvědomé úrovni. Za nejdůležitější v tomto ohledu považuji smysl života, který člověk cítí a dle kterého jedná, ale také víru či nevíru v to, že člověk není pánem lidstva, že všichni jsme bratři, kteří jsou si rovni a že především víra a její praktikování nás vedou k pomoci bližnímu bez myšlenek na osobní prospěch. Přestože nejsme všichni věřící, tak určitě téměř všichni víme, že kdo věří, ten také pomáhá. Ač si to příliš všichni neuvědomujeme, naše společnost vyrostla na křesťanské tradici, která hlásá lásku a pomoc všem bez rozdílu rasy, pohlaví, věku a společenského postavení. Je to však pouze výsledek křesťanské historie? Nebo je to výsledek jakéhokoliv náboženského fenoménu? Či se jedná o přirozené lidské principy, které jsou zakódovány v každém z nás pro přežití druhu? Vždyť právě proto se lidé sdružují, proto aby jejich život byl jednodušší a měl větší šance na přežití. Aby si v nouzi mohli navzájem pomáhat a nemuseli zemřít ve své momentální slabosti. Lidské principy jako pohostinnost, pomoc, solidarita, péče o postižené a chudé jsou zde od pradávna, v dnešním světě se pouze změnila jejich image, ale základ zůstává stále stejný.

Musí být dobročinnost vždy vystavěna na náboženské základně? Určitě nemusí, to vidíme kolem sebe ve společnosti, jež si dávno neříká křesťanská. I socialismus hlásal rovnost a dobro všem. Bohužel naší společnosti vnucoval přirozené principy převážně nepřirozeným způsobem a tudíž nás často od dobra a bratrství spíše odradil. Tak se na dlouho pomoc druhým vytratila z občanských ctností naší republiky, stát se choval svrchovaně a vzal tak lidem aktivní účast na životě, na kterém je také třeba se společensky podílet. V dnešní demokratické společnosti, kde vládne spíše konzum a média, se také nenachází v každém srdci místo pro nezištnou lásku k bližnímu, která se daruji, která je k dispozici potřebným. Nezištná pomoc druhým je občanskou ctností,

která byla utlumena a v současnosti se opět dere na povrch, spolu s ní i větší zájem a zodpovědnost za životní prostředí.¹

Nakolik však intenzita víry ovlivňuje intenzitu dobročinného jednání? Tato otázka je základním a nosným prvkem méj bakalářské práce. Pomocí teoretické části se pokusím zviditelnit důležité pojmy v dobrovolnické činnosti a zmapovat náboženské i ateistické postoje k pomoci druhému. V praktické části se dozvíme, zda dotazník potvrdil hypotézu, že *s vyšší intenzitou víry roste i míra dobročinných skutků*.

¹ SOZANSKÁ, O. TOŠNER, J. Metodika dobrovolnictví nezaměstnaných z hlediska projektů Job Rotation. Praha: Hestia, 2005. s.3.

1. DOBROVOLNICTVÍ A JEHO PODOBY

1.1. ALTRUISMUS

Altruismus je zcela moderní pojem, který označuje chování, jež sleduje prospěch druhého. Vždyť princip solidarity a spolupráce je zásadní pro evoluční úspěch lidstva. Bez něj by nebylo možné přežít a dostat se až na dnešní vývojový stupeň.²

Tento jev v prožívání člověka patří přirozeně k jeho povaze. Člověk je tvorem sociálním, protože bez sociálního kontaktu v izolaci od společnosti by nepřežil. Je prokázáno, že pokud domorodé národy uvrhli člena své skupiny do vyhnanství a samoty, tak umřel z důvodů sociálního strádání a ne z důvodů nedostatku obživy nebo fyzického bezpečí. Vzájemný kontakt v nás vyvolává uspokojení a pocit přináležitosti ke společnosti. Tak se každý člen skupiny automaticky a přirozeně snaží zalíbit a napojit na ostatní. Ví, že pokud jim bude skupině přínosem, tak bude jeho místo uvnitř společenství pevné. Mohli bychom tedy tendenci k altruismu nazvat genetickou daností druhu. Podobné tendence můžeme pozorovat i u zvířat například u včel či mravenců.³

K dobročinnému konání nepotřebujeme nutně finanční zázemí, stačí nám naše schopnosti. Vždyť Bůh nás obdařil dostatkem, abychom mohli konat dobro a najít vždy vhodné možnosti, jak druhým pomoci.⁴

1.2. DOBROČINNOST A FILANTROPIE

Altruismus je zcela moderní pojem, který označuje chování, jež sleduje prospěch druhého. Tento jev v prožívání člověka patří přirozeně k jeho povaze. Vždyť princip solidarity a spolupráce je zásadní pro evoluční úspěch lidstva. Bez něj by nebylo možné přežít a dostat se až na dnešní vývojový stupeň.⁵

² <<http://cs.wikipedia.org/wik/altruismus>>

³ WRIGHT, R. *Morální zvíře: Proč jsme to, co jsme*. Praha: Lidové noviny, 2002, s.153. ISBN 80-7106-612-5

⁴ BOLZANO, B. *O pokroku a dobročinnosti*. Praha: Vyšehrad, 1951, s.50.

⁵ <<http://cs.wikipedia.org/wik/altruismus>>

Dobročinnost, někdy nazývána také filantropie, je jednou z občanských ctností a projevuje se jako lidumilnost či pomoc slabším. V naší kultuře má dobročinnost své kořeny v křesťanské morálce a to bez ohledu na to, zda jsme či nejsme věřící. Dobročinnost dělíme na:

Dárcovství – peněžité či nepeněžité dary organizované pomocí sbírek, nadací nebo nadačních fondů, jež jsou určeny konkrétní organizaci s jasnou cílovou skupinou nebo na veřejně prospěšné účely

Dobrovolnictví – pojem dobrovolnictví je složitější a pro jeho uchopení je dobré ho rozdělit na:

- *občanskou výpomoc* označovanou někdy termínem sousedská výpomoc, kde se jedná o dobrovolnou činnost zaměřenou na rodinu, příbuzné a sousedy
- *dobrovolnictví vzájemně prospěšné*, což je dobrovolná činnost probíhající v rámci komunity např. obec, fara, sportovní klub
- *veřejně prospěšné dobrovolnictví* se realizuje většinou v rámci neziskových organizací, které nabízí uplatnění v dobrovolné činnosti jak jednorázově tak dlouhodobě. V této formě dobrovolné činnosti je role dobrovolníka vymezena určitým rámcem tak, aby se konečný příjemce dobrovolné pomoci mohl na dobrovolníka a jeho činnost spolehnout
- *dobrovolnou službu* ⁶

Dárcovství má také více forem a je možné ho rozdělit na *dárcovství* jako takové, čímž myslíme poskytování finančních i jiných hmotných darů potřebným občanům nebo nevládním neziskovým organizacím. Nejčastějším pojem představuje dárcovství krve nebo kostní dřeně. Dále rozlišujeme *darování*, což je poskytnutí daru bez protihodnoty (jméno dárce neuvedeno, nebo uvedeno, ale bez odměny, pouze s poděkováním). 6 – 25% dospělých v ČR věnuje ročně na dobročinnost určitou částku cca. 330kč. Téměř pro 75% z nich je důvodem náhrada za nedostatečnou státní péči. A třetí formou je *sponzorování*, kdy za poskytnutí daru je protihodnota, kterou získává poskytovatel ve formě reklamy firmě či reklamy výrobku.

⁶ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s36. ISBN 80-7367-178-6

1.3. VYMEZENÍ DOBROVOLNICTVÍ

„Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“⁷ Dobrovolník není jen náhodný kolemjdoucí, ale stává se pomáhajícím, na kterého bývají obdobné nároky jako na pracovníky v řádném pracovním poměru dané organizace. Dobrovolnictví se od zaměstnaneckého poměru liší svou neformálností a spontaneitou.⁸ „Dobrovolník je člověk, který na základě vlastního svobodného a dobrovolného rozhodnutí věnuje svůj čas a své schopnosti ve prospěch druhých bez nároků na finanční nebo jinou hmotnou odměnu.“⁹

Dobrovolníci mohou být velmi užiteční a jejich užitečnost bývá velmi vysoká, to především v přímém kontaktu s klientem. Do těchto vztahů se nejvíce promítá osobní přístup a neformálnost s nadšením. „Získávání dobrovolníků vyžaduje promyšlený nábor, který může mít podobu propagačních návštěv institucí, v nichž se potenciální dobrovolníci nacházejí, ale i mediálních kampaní. V mediálních kampaních je užitečné angažovat veřejně známé osoby.“¹⁰

Dobrovolníky se většinou stávají: studenti, kteří svou dobrovolnickou činnost pojmají jako přípravu na povolání; nezaměstnaní, kteří potřebují být něčím užiteční; ženy v domácnosti, které hledají společenské uplatnění; lidé v důchodu, kteří ještě touží být ve svém životě využiti nebo lidé, kteří ve své běžné pracovní činnosti nemají dostatečný kontakt s lidmi a dobrovolnictví je pro ně kompenzací. Nejčastějšími formami dobrovolnictví v naší republice jsou: linky důvěry, ambulantní programy pro děti a mládež, domovy důchodců a podobné instituce, nemocnice, hospicová péče, ústavy pro tělesně či mentálně postižené.¹¹

⁷ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.35. ISBN 80-7367-178-6

⁸ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.35. ISBN 80-7367-178-6

⁹ DLOUHÁ, R. a kol. *Dobrovolnictví a dárcovství: Interaktivní lekce knihoven pro školy*. Praha: ICN, 2001, s.4.

¹⁰ MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2008, s.62. ISBN 978-80-7367-502-8

¹¹ MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2008, s.61. ISBN 978-80-7367-502-8

„Dobrovolnictví není v lidské společnosti něčím novým, v každé kultuře a společnosti pomáhali ti, kteří na tom byli lépe, méně šťastným, kteří kvůli nemoci, chudobě či přírodní katastrofě pomoc potřebovali. Solidarita a vzájemná pomoc tvoří základ existence lidské společnosti i všech náboženství.“¹² „V zemích s nepřerušným vývojem demokracie a silnou tradicí vzájemné pomoci mezi občany (Nizozemsko, Velká Británie, USA, Kanada) najdeme dobrovolníky prakticky v každém sektoru sociálních služeb. Dobrovolnické sbory pomáhající jedné instituci jsou tam někdy několiknásobně větší než počty klientů, které má tato instituce v daném okamžiku v péči.“¹³

Ze sociálně společenského pohledu má dobrovolná činnost dvě základní formy: *Vzájemně prospěšná dobrovolná činnost* – jedná-li se o dob.činnost uvnitř dané komunity jako například fotbalový klub, obec apod.

Veřejně prospěšná dobrovolná činnost – jedná-li se o činnost či angažovanost, která se dotýká změn ve společnosti a je dobrovolného charakteru.¹⁴

Avšak u nás v době socialismu byla dobrovolnická činnost povinně dobrovolná a jednalo se převážně o veřejně prospěšné práce či pedagogicko-výchovnou činnost. Po roce 1989 se tedy na jedné straně projevila nechuť řadového českého občana v těchto aktivitách pokračovat. Důvodem bylo to, že socialismus v něm vymítal přirozenou touhu být potřebný a nápomocný. Na druhé straně se našlo velmi mnoho osobností, které byly nenasycené právě dobrovolnické činnosti a tak se masově v brzké době rozvinul neziskový sektor. Ale i zde je třeba profesionality a zkušeností, které v počátcích české demokratické společnosti po roce 1989 chyběly.

V České republice převažují v dobrovolnické činnosti ženy a studenti. V zahraničí, kde nebyla přerušena dobrovolnická tradice, jsou dobrovolníci z řad nejrůznějších profesních i věkových skupin, z řad důchodců a žen v domácnosti. I u nás už postupně přibývá dobrovolníků z těchto skupin.¹⁵ „V současném světě, díky

¹² TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.30. ISBN 80-7367-178-6

¹³ MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2008, s.61. ISBN 978-80-7367-502-8

¹⁴ DLOUHÁ, R. a kol. *Dobrovolnictví a dárcovství: Interaktivní lekce knihoven pro školy*. Praha: ICN, 2001, s.4.

¹⁵ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.32. ISBN 80-7367-178-6

vysokému stupni techniky globálně propojeném a zároveň plném obrovských kontrastů, představuje dobrovolnictví fenomén, překračující hranice států, náboženských i sociálních skupin a ukazující na možnost soužití, které je založené na vzájemné pomoci a solidaritě.“¹⁶

1.3.1. MODELY DOBROVOLNÉ ČINNOSTI

Z hlediska historického a místního vývoje můžeme rozlišit dva základní modely dobrovolné činnosti: *Komunitní evropský model*, který je starší a zakládá se na spontaneitě a přirozeném prostředí. Lidé, kteří se běžně setkávají v rámci komunity, neplánovaně rozvíjí dobrovolnou činnost, která je postupně specifitější a cílenější, avšak základním nosným prvkem jsou přátelské vztahy, které jsou energetickým potenciálem a hnacím motorem těchto komunit. Tento model se využívá v organizacích s jasným cílem a posláním např. u náboženských společenství či charitativních organizacích. *Manažerský americký model*, který se opírá o profesionálně vedenou a organizovanou dobrovolnickou činnost. Zde je třeba pomáhající profesionál, který podpoří vznik a následný chod dobrovolnické organizace. Manažerský model se nejčastěji využívá ve větších městech, kde je jasná poptávka po dobrovolné činnosti ze strany potřeb a nedostatků samotných občanů.

Obdobné modely můžeme vytýčit i hlediska vzniku dobrovolnické organizace: Neformální spontánní dobrovolnictví, které vzniká „*zdola nahoru*“. Zde je prvotní nadšení a společný cíl, který postupně dostává svou strukturu a prochází cestou od nahodilé sousedské výpomoci až ke konkrétní neziskové organizaci s jasným plánem a strukturou. Naproti tomu existují funkční organizace vedené profesionály, které se na základě reálné situace a přesvědčení rozhodnou ke spolupráci s dobrovolníky. Tento model nazýváme „*zvenčí dovnitř*“.

Zapojení do dobrovolnictví probíhá v nejrůznějších službách: *v podpůrných službách* – organizační pomoc při nejrůznějších akcích nebo finančních sbírkách, *v přímých službách* – přímá práce v sociální sféře např. na lince bezpečí, osobní asistence,

¹⁶ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.34. ISBN 80-7367-178-6

osobní společník, *v řídicích a dohlížecích funkcích* – speciální práce ve správních radách.¹⁷

Na dobrovolnou pomoc musíme pohlížet i z časového horizontu, neboť právě zde můžeme vidět největší rozdíly, které nejsou pouze v míře vynaloženého úsilí, ale především v její vytrvalosti. Do *dobrovolné pomoci při jednorázových akcích* se lze zapojit snadno, neboť akce bývají veřejně vyhlášeny, dohoda je většinou ústní a nenese žádná zásadní pravidla. Jedná se většinou o pomoc při veřejných sbírkách, kampaních apod. a právě zde bývá nejvíce nových dobrovolníků, kteří mají možnost si dobrovolnictví vyzkoušet bez větších a dlouhodobějších závazků. Oproti tomu je *dlouhodobá dobrovolná pomoc* většinou pravidelná a více zavazující. Tato dobrovolná činnost je nejrozšířenější formou a bývá většinou podložena sepsanou dohodou a jasnými pravidly. Nejméně rozšířenou a z mého pohledu nejnáročnější formou je *dobrovolná služba*, která je charakteristická svou vysokou závazností, dobrovolností a většinou místem výkonu mimo svou zemi. V těchto případech se jedná o profesionální formu dobrovolnictví, která vyžaduje dlouhou a speciální přípravu.¹⁸

1.3.2. MOTIVACE K DOBROVOLNÉ ČINNOSTI

Dobrý člověk žije ve světě sprátelených jevů: blaho jednoho každého je jeho vlastním.

Schopenhauer

Vnitřní jako jsou například sebeuplatnění, pocit smysluplnosti či dluhu společnosti, získání dovedností a zkušeností. Vnější jako například ovlivnění společností nebo příkladem známých či blízkých osob, normy okolí nebo neformální pravidla.¹⁹

Z pohledu sociálního vymezení můžeme rozlišit tyto typy motivací:

Konvenční či normativní motivace (občanská výpomoc v rámci komunity – přirovnání) – konvenční důvody tzn. Morální normy blízkého okolí nebo neformální pravidla

¹⁷ DLOUHÁ, R. a kol. Dobrovolnictví a dárcovství: Interaktivní lekce knihoven pro školy. Praha: ICN, 2001, s.4.

¹⁸ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2006, s.40. ISBN 80-7367-178-6

¹⁹ DLOUHÁ, R. a kol. Dobrovolnictví a dárcovství: Interaktivní lekce knihoven pro školy. Praha: ICN, 2001, s.4.

společnosti, ve které žije. Těmto dobrovolníkům imponují příklady dárcovství či dobrovolnictví z okruhu blízkých osob. Tato motivace se také shoduje s křesťanskou morálkou a křesťanskými představami o správném způsobu života. Konvenční typ motivace shledává nejčastěji u věřících nebo starších osob. *Reciproční motivace* (vzájemně prospěšné dobrovolnictví – přirovnání) – v tomto způsobu motivace dobrovolníci vidí užitečnost této činnosti i pro něj samotného. Spojují tak vlastní prospěch s dobrem pro jiné. Rádi v dobrovolnictví získávají nové informace i zkušenosti. Tímto způsobem motivace se vyznačují nejčastěji lidé s ateistickým světonázorem do 30 let. *Nerovinná motivace* (veřejně prospěšné dobrovolnictví) – zde je motivace založena na konkrétních prvcích, jako jsou: důvěra v organizaci, smysluplnost dobrovolnictví a v tomto konkrétním případě šíření dobré myšlenky. Do této skupiny patří nejčastěji vysokoškoláci střední a starší generace.²⁰

1.4. SITUACE ALTRUIZMU A DOBROVOLNICTVÍ DNES

Dnešní podoba dobrovolnictví je jako morálka bez závazku a sankcí.

Jean-Marie Guyau

Situace v ČR je oproti USA a západoevropským zemím poměrně rozdílná. Přestože po roce 1989 prudce vzrostl neziskový sektor a s ním touha po dobrovolnické činnosti, dobrovolnictví nebylo a stále ještě není pevně zakotveno v našich srdcích ani v legislativě ČR.²¹ „Bariéry dobrovolnictví nezmizí samy o sobě, dědictví minulosti, zpřetrhané vazby mezi lidmi se neobnoví ze dne na den. Věříme, že dobrovolnictví přispívá k rehabilitaci občanských ctností, mezi kterými ochota pomáhat hraje nemalou roli.“²² V západních zemích s delší historií dobrovolnictví vidíme jako hlavní, vnitřní motivy, těmi jsou například sebeuplatnění, pocit smysluplnosti či dluhu společnosti, Z výzkumů vyplývá, že v USA je více než 50% dospělých obyvatel aktivních v dobrovolnické činnosti, nejvíce jsou to lidé od 30 do 50let a odborníci s vyšším

²⁰ Frič, P. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*, 1. vyd., Praha: NROS, 2001. ISBN 80-902633-7-2

²¹ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.54. ISBN 80-7367-178-6

²² TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.55. ISBN 80-7367-178-6

vzděláním a vyššími příjmy. Ze západu k nám také proudí nový trend, kterým je motivace a podpora zaměstnanců, aby se angažovali v dobrovolné činnosti. Za podpory zaměstnavatele, tak lidé pracují např. jeden den v týdnu jako dobrovolníci.²³

Právě v dnešní době a současné situaci je třeba dobročinnost stále medializovat a připomínat touto cestou člověku, že v globalizovaném světě jeho zodpovědnost k ostatním spoluobyvatelům této planety nemizí, právě naopak. V centralizovaném pojetí života je sousedská výpomoc jediným možným východiskem ze stále složitější sociální situace. Správné oslovení pomocí článků nebo dokumentárních filmů, které ukazuje možnosti dobrovolné pomoci i její dopady či zisky pro obě strany, je tou nejlepší formou propagace dobrovolnictví. „Změnu přinesl i Mezinárodní rok dobrovolníků (2001), ve kterém se začalo pracovat na právní úpravě dobrovolnictví, byly vypsány granty na dobrovolné programy a byla připravena řada aktivit přibližujících dobrovolnictví veřejnosti.“²⁴ Některé zdroje dokonce uvádějí pojem *masové dobrovolnictví*, které je jedním z typických prvků novodobé morálky. Dnešní podoba dobrovolné činnosti se často slučuje se zálibami (např. ve sportovních klubech) či vyhledáváním společnosti a pocitu sdílení, který dnes lidem často schází. „Nezachycuje obrodu tradičních povinností, nýbrž hledání pospolitosti a osobního rozvoje v každém věku, nevyjadřuje imperativní omezení, nýbrž určitý životní styl a personalizovanou možnost volby.“²⁵ Touha proměnit svůj volný čas a hledání hlubšího smyslu v konzumní době, dává vzniknout novodobému nadšení pro dobrovolnickou činnost.

Mohli bychom říct, že zažíváme návrat altruistických hodnot, avšak je nutné vidět novou podobu altruismu a zamyslet se nad její ryzostí a opravdovostí. Dnešním trendem je medializace všeho včetně zmíněného altruismu. A tak se k nám v podobě televizních pořadů a novinových článků dostávají informace o tom, kdo dělá co pro koho, což se dá přirovnat ke *konzumaci šlechtnosti*. Divákovi či čtenáři se tak dostává sdílená radost bez námahy a vlastního přičinění. Autoritu morálky, kterou dříve plnilo

²³ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.54. ISBN 80-7367-178-6

²⁴ TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006, s.31. ISBN 80-7367-178-6

²⁵ LIPOVETSKY, G. *Soumrak povinnosti: Bezbolestná etika nových demokratických časů*. Praha: Prostor, 2011, s.194. ISBN 978-80-7260-237-7

náboženství, dnes nahradily mediální kampaně a reklamy. Zveřejnění těchto informací je velmi užitečné pro mobilizaci dobročinných skutků, ale zároveň může být lehce zneužitelné pro zviditelnění některých osob. Na povrchu se tak dnes setkáváme s nárůstem altruismu, ale uvnitř národů dochází často ke krizi morálky a úpadku ctností. Altruismus a etické zásady chování nejsou v dnešním výkonnostním světě upevňovány ani předávány nastupujícím generacím.²⁶

Do velkého protikladu se v současnosti dostává nápomocné jednání, které je velmi moderní a má narůstající tendenci. Ovšem jedná se o takové jednání, které neprovází žádné velké odříkání a zapojení vlastní osoby. Lidé dnes raději darují peníze než sebe sami osobně. Myšlenka solidarity provází téměř každého z nás, ale její uskutečnění pouze do té chvíle, dokud se nás nezačne dotýkat příliš osobně. V době sílicího individualismu se tak dobročinnost dá nazvat *bezbolestným altruismem*.²⁷ Skončila éra vlastního sebeobětování pro druhé. Vždyť dnes už se většina z nás není schopna obětovat ani pro své blízké příbuzné či dokonce pro vlastní rodiče a děti.

2. VÍRA A JEJÍ PODOBY

2.1. POSVÁTNÉ A PROFÁNNÍ JAKO KONSTANTY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA

Touhou archaického člověka je žít co nejvíce v posvátném – protože posvátno pro něj znamená pravou skutečnost, trvalost a působnost, je nasyčeno bytím.

Tomáš Halík

Eliade dochází k závěru, že i dnešní člověk, který jakékoliv posvátno a transcendentní přesah odmítá a svůj život vnímá pouze v materiální rovině, se neubrání posvátnému prožívání světa, které se u něj navzdory jeho smýšlení a přesvědčení

²⁶ LIPOVETSKY, G. *Soumrak povinnosti: Bezbolestná etika nových demokratických časů*. Praha: Prostor, 2011, s.190. ISBN 978-80-7260-237-7

²⁷ LIPOVETSKY, G. *Soumrak povinnosti: Bezbolestná etika nových demokratických časů*. Praha: Prostor, 2011, s.182. ISBN 978-80-7260-237-7

v nepatrných záblescích objevuje. Každému by mělo být něco „svaté“, každý má nějaké morální zásady, které intuitivně promítá do svého životního příběhu.²⁸

Ve všech národech a společnostech vždy bylo náboženství středem veřejného života. Společnost byla se svým náboženstvím úzce spjata a pomocí něj se identifikovala a vyjadřovala. Aplikace a rozvoj náboženství společnost stmeluje a zároveň odlišuje od ostatních národů.²⁹ V každém náboženském vztahu můžeme najít dvě roviny, *posvátnou* neboli sváteční a *profánní* neboli všední. Všedními záležitostmi rozumíme každodenní rutinní činnosti, které potřebujeme pro přežití a zajištění našeho materiálního blaha. Všední život se odehrává především v rodinném kruhu, naproti tomu sváteční především ve společenství. Profánní se tak věnuje běžným starostem, ale posvátné především slavení, svátkům a společenským rituálům. V podobě veřejných svátečních setkání se tak společnost upevňuje, realizuje a dodává sobě i svým členům sílu a odvahu. Každá kultura vyjadřuje a prožívá své posvátné chvíle jiným způsobem, avšak všem jsou společné rituály a slavnosti, které „zpřítomňují a oživují *společenské vědomí* oslavou vlastní síly a prosperity“. Svátek svou výraznou odlišností od všednosti přesahuje. Tato transcendence dává na vědomí, že lidé se rodí a umírají, ale společenství je nesmrtelné.³⁰

2.2. ATEISMUS

Je třeba se zamyslet, co přesně pod pojmem ateismus chápeme, co se lidem vybaví. Většinou jde o popření existence Boha, božstev, andělů, duchů a jiných duchovních bytostí či sil. Ateismus je tak kritikou náboženství. Pojem ateismus pochází ze dvou řeckých slov: „a“, což je záporná předpona a „theos“, což znamená Bůh. Doslovný překlad by mohl znít bez-božství nebo ne-božství, které nepřijímá víru v Boha. Teismus by tedy měl znamenat přesný opak a to víru v Boha nebo jiná božstva, která se v našem světě projevují.³¹

²⁸ HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006, s.40. ISBN 80-7106-834-9

²⁹ SOKOL, J. *Člověk a náboženství*. Praha: Portál, 2004, s.18. ISBN 807178-886-4

³⁰ SOKOL, J. *Člověk a náboženství*. Praha: Portál, 2004, s.22-28. ISBN 807178-886-4

³¹ ŠTAMPACH, I. *Přehled religionistiky*. Praha: Portál, 2008. S.143 ISBN 978-80-7367-384-0

„Novověký ateismus je charakteristický použitím racionální argumentace při popírání Boha či jakéhokoli transcendentálního bytí.“³² I v ateismu můžeme najít různé směry a názory, které přes různé zdůvodnění mají jeden základní společný rys, a tím je popírání Boží existence. Avšak ateismus celosvětově popírá i duchovní systémy, které nejsou založeny na víře v Boha, ale víře v duchovní síly a duchovní přesah tohoto hmotného světa. V tomto bodě, už tedy není pouhým popřením teismu a tudíž popření Boží existence či síly, ale i popřením všeho nehmotného, všeho co nemohou naše oči spatřit, všeho co nemůže náš rozum pojmut a prokázat.

„Jenomže stačí jen samotné popírání něčeho ke vzniku „ismu“? Věřící si často dělají legraci z toho, že ateisté pouze něco popírají, ale nejsou přitom schopni žádné pozitivní výpovědi. Vědí přesně jen to, čemu nevěří.“³³ „Jenomže vize světa bez náboženství je spíše jen iluze a (ne)zbožné přání.“ Jan 8 Sekularizace dnes velmi zesiluje svůj dopad ve všech částech světa a vyvolává „návraty ke kořenům“ a vznik nových církví, hnutí a skupin.³⁴

Pro některé ateisty je Boží existence jakýmsi dohadem, hypotézou či fantazií. Avšak tak jako věřící nemají důkazy o existenci Boha, tak nemají ateisté důkazy o jeho neexistenci. Kdo má vlastně dokazovat komu? A co přesně? Často v tomto zápolení o pravdu, vyžadováno po věřících přinést hmatatelný důkaz o existenci a přítomnosti Boha. Nicméně na straně ateismu stojí stejný nelehký úkol, jehož výsledek má prokázat Božní nepřítomnost. Jak by však jasný důkaz měl vypadat, neví ani ateisté ani věřící.

Ateismus je smysluplný a přínosný jako kritika náboženství, ale jako samostatný metafyzický vědní obor, o jehož vytvoření se v dějinách mnozí snažili, nemá žádnou základní myšlenku a opěrný bod.

³² JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.12. ISBN 978-80-247-2981-7

³³ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.13. ISBN 978-80-247-2981-7

³⁴ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.8. ISBN 978-80-247-2981-7

2.2.1. HISTORIE ATEISMU

První projevy ateismu můžeme najít už ve starověkém Římě a Řecku. Jednalo se většinou o filosofy, kteří popírali antické bohy a ne o popření božství jako takového. „Ateismus byl ve starověku považován z právního hlediska za kriminální čin.“³⁵

Středověk bývá obecně chápán jako doba křesťanství. Náboženství a náboženský pohled na svět byl samozřejmostí. O ateismu se v této době nemluvalo, neboť křesťanství bylo všudypřítomné a samozřejmé. Vrcholný myslitel středověku Tomáš Akvinský si klade otázky po samozřejmosti Boží existence: Můžeme dokázat Boží existenci? Je existence Boha samozřejmá? A tím dává najevo nejistotu Boží přítomnosti. Pokud je něco jisté, tak se na to přeci nemohu ptát, nedojdu pochybnostem.

36

V osvícenství zavládl rozum, který ovlivnil snad všechny oblasti života včetně náboženství. Humanismus navíc přinesl vědu a rozum, který vše zkoumal, se stal cestou k pravdě. „Vznikla nová kosmologie. Jakmile bylo možno předvídat pohyby planet, bylo jasné, že rozum „funguje“. Vesmír začal lidem připomínat velký stroj, ve kterém už pro Boha nebylo místo.“³⁷ Bůh se tak stává přebytečný, člověk má vědu, rozum, důkazy. V této době se také objevuje názor, že náboženství je pro společnost užitečné bez ohledu na opravdovou víru. Náboženství totiž udržuje morálku a nabádá lid žít ctnostně. V osvícenství se tak objevuje nový velmi rozšířený směr deismus, který uznával existenci Boha či vyšší bytosti, ale neměl potřebu organizovaného náboženství. Bůh je konstruktérem všeho, platí zde princip dobra a zla, lidé mají žít ctnostně a zbožně.³⁸

V novověku se setkáváme s velmi zvláštním jevem a tím je *státní ateismus*. Zárodky státního ateismu můžeme najít už v humanismu, kdy byla snaha o prosazení

³⁵ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.21. ISBN 978-80-247-2981-7

³⁶ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.26. ISBN 978-80-247-2981-7

³⁷ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.33. ISBN 978-80-247-2981-7

³⁸ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.33. ISBN 978-80-247-2981-7

rozumu a tím popření důležitosti Boha i v rámci politických a státních manévrů. Ve formě státního ateismu, který může mít oficiální či neoficiální formu, dochází k přebírání náboženských vzorců na stranu státu. Stát tak prosazuje své vůdce za polobohy, které je nutné a většinou dokonce povinné bezhlavě následovat a poslouchat, kolikrát až do krajností. Ze svých vůdců tak dělá dokonalé hrdiny a upevňuje tak kult jejich osobnosti, který nahrazuje Boha či proroka, jehož je nezbytné následovat. Jan 61 Neustále snahy oddělit víru od rozumu provázejí lidstvo od dob humanismu. Nicméně morálka nemusí nutně spočívat pouze ve víře. I ateista přece může být morálním člověkem.

Vědecký ateismus jsme zažili v době komunismu, nebo dnes nový ateismus, což je sourozenec náboženského fundamentalismu.

2.2.2. AGNOSTICISMUS

Je jakýmsi pokračováním ateismu. Od ateismu se však odlišuje jedním základním poznáním. Agnostik totiž nevěří v žádné bohy ani nadpozemské síly stejně jako ateista, avšak nepopírá jejich existenci, neboť vychází z teorie, že pokud nemůže prokázat Boží či jinak nadpřirozenou existenci ani neexistenci, tak zůstává *nestraníkem*. Jde zde tedy o velmi skeptický názor k existenci Boha či jiných metafyzických pojmů. Agnosticismus sám o sobě není názorem, ale spíše reakcí na věčný spor mezi vírou a ateismem.

2.2.3. ATEISMUS VERSUS VÍRA DLE TOMÁŠE HALÍKA

O čem si myslíš, že můžeš pochopit, o tom Bůh není.

Sv. Augustýn

Halík interpretuje ateismus jako určitý druh náboženské zkušenosti. Právě ta zkušenost, která nám jasně říká, že v Boha nevěřím a pro svůj život ho nepotřebuji, je jistým druhem náboženské zkušenosti, zkušenosti s Bohem. Ateisté sami sebe často nazývají *naturalisty*, kteří nepotřebují svět s Bohem. „Ateista je člověk, který odmítá svou představu Boha, což činí právem, neboť o Bohu lze mluvit pouze v metaforách a podobenstvích, jelikož přesahuje naše lidské chápání a představování.“³⁹ Otázka důkazu Boží existence je rozumem neuchopitelná a tak některým lidem přijde přirozené, že co

³⁹ HALÍK, T. Přednáška z 17/12/09

oči nevidí, to neexistuje. Co neexistuje, tak nemohu použít, sdílet, pochopit. Víra však může být ve své podstatě i něčím jiným např. sdílením stejného pohledu na život, identifikací s určitou skupinou či postojem lásky a služby. Ateismus je prospěšný jako kritik náboženství, ale není možné, aby se stal metafyzickým pohledem na svět. V tom je velmi chudý a není na ničem založen. Pouze z kritiky něčeho nemůže přeci vyrůst metafyzická konstanta pro svět. Většina lidí, kteří se považují za ateisty, jsou však agnostici. Halík rozlišuje uvnitř ateismu v naší republice tzv. *apateismus* a *něcismus*. *Apateismus* o Bohu a metafyzických otázkách nepřemýšlí, je k věcem lhostejný, což je u nás v ČR masově rozšířený jev. Může být také založen na odmítání určitého typu náboženství či kritice církve. Ještě rozšířenějším jevem v České republice je *něcismus*. Takový člověk sice do kostela nechodí, v Boha nevěří, ale věří, že nad námi něco nebo někdo musí být.⁴⁰ S vírou je to stejné jako s ateismem. Přesvědčení o tom, že existuje stvořitel, ještě není víra. V křesťanství je víra darem a milostí, kterou není možné uchopit lidským rozumem. Přesvědčení sice s vírou souvisí, ale ani to v pojetí víry nestačí.

2.3. VÍRA

„Je dostatek světla pro ty, kdo si z celé duše přejí Boha spatřit, a dostatečná tma pro ty, kdo mají opačné přání.“

Pascal

Víra sama o sobě je široký pojem. V našem kontextu může být jak náboženská, tak nenáboženská víra. Věřit v něco, ještě neznamená žít v souladu se svou vírou. Často převládá názor, že náboženství je přesvědčením, stejně jako víra. Avšak zásadní rozdíl mezi vírou a náboženstvím je v praxi. Člověk, který v něco věří, má víru, ale dokud svou víru neaplikuje a neaplikuje v duchu náboženských pravidel, tak se nejedná o náboženskou víru. Pokud je náboženská víra silně zakořeněna ve společnosti, stává se přirozenou součástí a tradicí. „Víra je jako jazyk – není možné neučit dítě žádnému jazyku a čekat do dospělosti. Dítě se spontánně učí jazyku svých rodičů a svého prostředí.“⁴¹

⁴⁰ HALÍK, T. DOSTATNI, T. Smířená různost. Praha: Portál, 2011, s.52. ISBN 978-80-7367-860-9

⁴¹ HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006, s.135. ISBN 80-7106-834-9

2.4. NÁBOŽENSTVÍ

Věci boží vidíme tady jenom jako v zrcadle, jako v hádance.

Pavel

Původní slovo *religio*, z kterého je slovo náboženství odvozeno, znamenalo soubor rituálů a symbolů, které od sebe odlišovaly skupiny obyvatel. Bylo poznávacím znamením a praktickým návodem na uchopení společenského života. Doslovný překlad slova náboženství teismus, neboli víra v Boha nebo ve více bohů či božstev. Od prvopočátku se lidé ptali po základních otázkách života na zemi. Kdo jsme? Proč jsme zde? Jaký je náš úkol? Co máme dělat? Náboženství se tak stalo přirozenou součástí života, odpovědí na lidské otázky a pochybnosti. S nástupem vědy se však lidé náboženství vzdálili a mylně si vědu dosadili namísto náboženských tradic. Dnes již vidíme, že tento krok byl mylný, neboť věda nám může usnadnit život a posunout nás dále v poznání hmoty, nikoliv naší duše a stvořitele.

Náboženství je jednou možností, jak se vztahovat k celku, jak si vyložit tento svět a postavení člověka v něm. První náboženské projevy šly ruku v ruce s prvními výtvarnými projevy. V náboženských aktech člověk vždy hledal smysl svého bytí, byly mu od počátku přirozenou součástí života, proto je člověk nazýván nejen *homo sapiens*, ale také *homo religiosus*. Víra v Boha se v tomto bodě projevuje jako nutnost nastolení smyslu lidského života. Náboženství vždy člověka přesahuje, ale přitom se týká každodenního praktického života člověka, v jeho životě je pevným bodem a rádcem. Hejna 9 Náboženství není jen pouhým poznáním, názorem nebo výkladem světa. Náboženstvím je život, který prostupuje víra v božské nebo člověka přesahující síly. Je to víra v něco, co nemohu vidět, ani hmotně uchopit. Něco, v co mohu jen věřit. Je třeba žít v souladu s touto vírou. Ve své podstatě je tedy člověk na náboženství závislý, protože se může vůči Bohu vymezit a transcendovat. "Náboženství je souhrn přesvědčení, postojů, symbolů a praktik založených na ideji posvátného a sjednocujících příslušníky náboženské komunity."⁴²

Srovnání světových náboženství a nalézání společné linie můžeme učinit velmi dobře pomocí rituálů, které se ve svých základních prvcích navzájem velmi podobají bez rozdílů kultur a náboženství. Živým důkazem toho, že rituály jsou nezbytné a

⁴² JANDOUREK, J.: *Průvodce sociologií*. Praha, Grada 2008, s.67. ISBN 978-80-247-2397

nenahraditelné jsou i ateistické režimy, které museli dobrovolně zasadit do své ideologie náhradní obřady jako kompenzaci náboženských obřadů. Jedná se například o vítání občánků nebo svatební obřady na úřadě, uctění památky padlých atd. „Právě rituály ukazují, že náboženství není žádná „ideologická nadstavba“, nýbrž že je hluboce zakotveno v tom, co člověka dělá člověkem a co z proudu zážitků vytváří smysluplný životní příběh.“⁴³ Dokazování Boží existence však mnoho teologů nevidí jako prospěšné věci, neboť by to mohlo značit ohrožení víry samotné. Ta je totiž založena na pokoře a víře jako takové, ne na víře v důkazní materiál. „Pravá víra přece vyžaduje Boha, který je skrytý. Jeho existence musí být přijímána pouze vírou.“⁴⁴ Bible hovoří o Bohu jako o zjevení a ne o Bohu, kterého lze analyzovat a poznat lidským rozumem.⁴⁵ Dnes se často víra podobá sázce do loterie, ve které člověk nemůže nic ztratit, ale může jen získat. Jeden ze starověkých otců církve poprvé použil slovního spojení, že náboženství je opiem lidstva. Již tehdy ocenil schopnost víry tišit a zmírňovat bolesti.⁴⁶

2.4.1. HINDUISMUS

Hinduismus stojí na principu karmy. Karmický zákon bychom mohli přirovnat ke rčení *Jak kdo zaseje, tak také sklídí*. Celý hinduistický svět je pevně srostlý s touto základní myšlenkou a karmické zákonitosti tak ovlivňují životy všech vyznavačů hinduismu. Pro hinduisty je tak zcela přirozené, chovat se eticky a morálně. Vždyť dle toho jak žijí dnes, budou sklízet v budoucnosti. Karma je neúprosná a v hinduismu je pojímána až fatalisticky, ale každý zde má možnost svobodné volby, která mu náleží za všech okolností. Hinduismus hovoří o čtyřech cestách k Bohu. Jedna z nich vede skrze lásku, která je prazákladní a nejsilnější část v nitru člověka. Další z nich je cesta, kdy svou prací a svými činy člověk nesleduje svůj osobní zisk, ale nechává se vést Božím činitelem. Přestože hinduismus přímo nenabádá k pomoci druhým, je zřejmé, že v tomto Božím vedení, kde osobní zájmy ustupují do pozadí, je mnoho prostoru pro druhé a

⁴³ HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006, s.30. ISBN 80-7106-834-9

⁴⁴ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.13. ISBN 978-80-247-2981-7

⁴⁵ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.30. ISBN 978-80-247-2981-7

⁴⁶ HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006, s.209. ISBN 80-7106-834-9

jejich bolesti.⁴⁷ V indickém náboženství je používána velmi často sexuální symbolika, která „je především vyjádřením oslavy tvořivé, plodné božské energie života a zároveň výrazem touhy po harmonii, po spojení protikladů, symbolizovaném spojením mužského a ženského principu.“⁴⁸ V hinduismu je altruistické chování jediným možným pro očistění naší staré karmy. Když pomáháme a dáváme a tím čistíme svou karmu, jsme osvobozeni z komického koloběhu, což je nejvyšším cílem všech, kteří věří v reinkarnaci.

2.4.2. BUDDHISMUS

Buddhismus je někdy označován za náboženství bez boha nebo dokonce za ateistické náboženství. Dokonce buddhismus sám o sobě prohlašuje, že je spíše filozofií nebo životním stylem, než náboženstvím jako takovým.⁴⁹ Jelikož buddhismus existenci Boha vlastně neřeší, mohli bychom tento směr považovat spíše za filosofii. Avšak ani Ježíš nemluví přímo o podstatě Boha a jeho vlastnostech či činech. Hlavní důraz buddhismu i Ježíšových promluv k lidem spočívá v tom, co má člověk dělat, jak má žít, aby byl došel spásy. Buddhismus tak nechce být pouhou teorií, ale názornou cestou vedoucí k vysvobození.⁵⁰

Stejně jako v hinduismu je buddhistické vnímání narození i smrti zásadně ovlivněno vírou v reinkarnaci. Karmický zákon je i v tomto náhledu na svět zásadní konstantou. Buddhovo učení se zakládá na spatření zla i strasti a zbavení se těchto neduhů života. Buddha řekl *pracujte pilně na své spáse*. Tímto však úkole buddhisty nekončí, neboť toto učení hlásá, že spásu je třeba ukázat také druhým a tím usilovat o jejich probuzení. Cílem buddhismu se tak stává snaha vyřešit své strasti a pomoci sobě samému, tím pomůžeme i celému vesmíru a ostatním půjdeme správným příkladem.⁵¹

„Buddhismus obecně klade daleko větší důraz na kultivaci duchovního života meditací

⁴⁷ SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995, s.49. ISBN 80-7176-217-2

⁴⁸ HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006, s.46. ISBN 80-7106-834-9

⁴⁹ HALÍK, T. DOSTATNÍ, T. *Smířená různost*. Praha: Portál, 2011, s.189. ISBN 978-80-7367-860-9

⁵⁰ HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006, s.143. ISBN 80-7106-834-9

⁵¹ SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995, s.69. ISBN 80-7176-217-2

a vidí v rozvíjení vlastních duchovních kvalit daleko významnější přínos pro všechny bytosti, než je přímá pomoc druhým v oblasti sociální. Přesto se i v různých směrech buddhismu vyskytují také některé aktivity, připomínající charitativní péči křesťanských klášterů a řeholních řádů.⁵²

2.4.3. JUDAISMUS

Judaismus nemá jen náboženskou podobu, nýbrž je spojením víry, země a etnika.⁵³ Je pevně protkán svými dějinami, rituály a zjeveními.

V době, kdy judaismus vznikal, se v evropském nahlížení na život objevuje amorálnost a lhostejnost k ostatním lidským bytostem. To bylo zapříčiněno především řeckým pohledem na svět, kde vládli bohové, jež nejednali vždy v souladu s morálkou. Oproti tomu izraelský Bůh ten *Jediný*, jak ho židé nazývají, miloval všechnen lid a pečoval o sirotky i vdovy. Jediný byl od počátku dobrotivý a nápomocný svému vyvolenému lidu, stál vždy při něm a nikdy se nechoval lhostejně. Středem pozornosti židovského Boha, toho jediného mezi bohy, je život sám, neboť on je zde *od věčnosti do věčnosti*. Také proroci starého zákona vyzývali k mravní čistotě, spravedlnosti a milosrdenství. Dle jejich slov jsou tyto hodnoty a činy nesrovnatelné, nemají v lidském životě vyššího konkurenta.⁵⁴

Tradice židovství předkládají jako hlavní hodnotu a cíl dokonalost člověka. Být dokonalým znamená konat dobro, které je třeba vykonávat skrze hmotnou askezi. V judaismu stejně jako v křesťanství a islámu tak shledáváme jistý kodex chování, který je třeba dodržovat pod tlakem Božího trestu. Do kodexu můžeme zařadit i princip solidarity, ke kterému nás nabádají slova Hospodinova v knize Mojžíšově, *aby každý nasbíral tolik k jídlu, kolik potřebuje dle počtu osob v rodině*. Tak se stává solidarita a vzájemná výpomoc principem židovského národa, který by bez něj v těžkých dobách neměl šanci přežít.⁵⁵

⁵² HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006, s.146. ISBN 80-7106-834-9

⁵³ HALÍK, T. DOSTATNÍ, T. *Smířená různost*. Praha: Portál, 2011, s.189. ISBN 978-80-7367-860-9

⁵⁴ SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995, s.181. ISBN 80-7176-217-2

⁵⁵ CARIKPALOGLU, P. *Psychologie hodnot*. Praha: Votobia, 2004, s.78. ISBN 80-7220-195-6

2.4.4. KŘESŤANSTVÍ

„*Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jedněte vy s nimi.*“

Lukáš 6:31

Křesťanství není jen náboženstvím, ale i obrovským sociálním hnutím, které změnilo nazírání světa na hodnotu člověka a jeho svobodu. Své hodnoty čerpá z judaistického starého zákona a v novém zákoně je završuje v rovnosti a humanizmu, tato křesťanská vize rovnosti a pravdy se zásadně realizuje v ideách socialismu. Následování Ježíšova konání dobra je charakteristickým prvkem křesťanství. V tomto pojetí být dobrým, znamená opustit materiální svět a žít svůj život skrze ducha svatého. Solidarita, láska a altruismus se projevují tou nejvyšší štědrostí, jaké jsme schopni. Matouš nás v této absolutní štědrosti podporuje slovy: *Kdo by se chtěl prát o vaši košili, tomu dejte i svůj kabát.*⁵⁶

Již ve slovech, *Přijď království tvé na zemi*, Ježíš volá po Božím životě zde na zemi. Po takovém životě, který byl původně stvořen v ráji. Již za svého života bylo Ježíšovu oku nemilé a nepřipustné farizejské rozdělování lidí na čisté a nečisté, na nevinné a poskvrněné, na spravedlivé a hříšné. „Ježíš považoval sociální přehradu za urážku Hospodinova milosrdenství a nedbal na ně. Byl sociálním prorokem; kritizoval omezenost existujícího řádu a hlásal alternativní vizi nové lidské obce.“⁵⁷ Ježíš žádal soucitný společenský systém pro všechny a nejen Boží milost, kterou byli tehdejší farizeové uspokojeni. Kristus nám šel vždy příkladem, když se lehce pohyboval mezi chudými, prostými a sociálně vyčleněnými lidmi. Tehdy o Ježíšově životě apoštol Petr výstižně řekl, *chodil a činil dobro*. Dobrovolně utěšoval a léčil obyčejné lidi. Trpělivě jim naslouchal a radil. Pro všechny, kteří měli možnost ho takto spatřit, byl právě z těchto důvodů vtělením Boha, neboť větší lásku a čistotu v lidském počínání svět nikdy dosud neviděl. A jelikož Ježíš sám řekl, *já jsem réva a vy jste odnože*, bylo a je zcela jasné, že křesťanství požaduje za správné, jít ve šlépějích samotného Krista. Již první křesťané se svými slovy, že *všichni jsou si před Bohem rovni*, byli živým

⁵⁶ CARIKPALOGLU, P. *Psychologie hodnot*. Praha: Votobia, 2004, s.80. ISBN 80-7220-195-6

⁵⁷ SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995, s.209. ISBN 80-7176-217-2

důkazem následování života Ježíše Krista. Křesťanská úcta a láska ke všem lidským bytostem byla a je hlavním pojátkem mezi křesťany a Ježíšem. Láska se tak pomocí Pavlových slov, *láska je trpělivá, laskavá, vytrvalá a nehledá svůj prospěch*, stává něčím více, než doposud.⁵⁸ „Tam, kde se dotkneš lidského utrpení – a možná jenom tam! -, tam poznáš, že já jsem živ, že *já jsem to*. Potkáš mne všude tam, kde lidé trpí. Neuhni přede mnou v žádném z těchto setkání.“⁵⁹ Křesťanství vidí všechny rány a bolesti světa, jako rány Kristovy, tudíž i rány naše. Každý křesťan je tedy propojen jak s Kristem, tak se všemi ranami světa, s kterými je třeba soucítit a nestavět se k nim lhostejně.⁶⁰ Nejcennější přínos křesťanství je v přístupu k životu, který se nezříká životních krizí a umí nést svůj kříž.⁶¹

Jak se můžeme dočíst v Bibli, proroci a apoštolové ukazovali, že pravá zbožnost je *ujmout se sirotků a vdovám dopomoci k právu*. Dále říkají, že zbožnost je *nezacpávat si uši před křikem chudých, jejichž nářek stoupá k Bohu*. Křesťanství od počátku rozlišuje bídu a chudobu od bohatství, a zaujímá k těmto stavům jasný postoj. Nežádá po lidech žádné zázraky, nýbrž připomíná, že chudoba zde byla a je, a tudíž je třeba k ní zaujmout křesťanské, láskyplné stanovisko. A tak by se dnešní bohatí měli podílet na společenském dobru, které v sobě zahrnuje pomoc druhým v jejich hmotné i sociální bídě.⁶²

Z křesťanského hlediska je nutné mít stále na paměti poslední soud, při kterém na nás bude nahlíženo dle našich skutků. Každý dobrotivý skutek, který činíme svému bližnímu, je jako bychom ho činili Bohu a každý špatný skutek je také tak mířen přímo na Boha. Neboť Bůh stvořil člověka a cokoliv člověku činíme, tak také Bohu činíme. Bližním je dle biblického chápání každý, který je nám na blízku, který se vyskytuje

⁵⁸ SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995, s.217. ISBN 80-7176-217-2

⁵⁹ HALÍK, T. *Dotkni se ran: Spiritualita nelhostejnosti*. Praha: Lidové noviny, 2008, s.22. ISBN 978-80-7106-979-9

⁶⁰ HALÍK, T. *Dotkni se ran: Spiritualita nelhostejnosti*. Praha: Lidové noviny, 2008, s.112. ISBN 978-80-7106-979-9

⁶¹ HALÍK, T. *Noc zpovědníka: Paradoxy malé víry v postoptimistické době*. Praha: Lidové noviny, 2005, s.18. ISBN 80-7106-777-6

⁶² HALÍK, T. *Stromu zbývá naděje*. Praha: Lidové noviny, 2009, s.126. ISBN 978-8087106-989-8

v našem zorném poli a na něž máme nebo můžeme mít vliv. Každý, který vyznává víru v Ježíše Krista má tedy cestu jasnou, stačí ji jen následovat.

2.4.5. ISLÁM

Slovo islám znamená v překladu *odevzdání se do vůle Boží*, slovo muslim má podobný výklad *ten, který se oddává, který přijímá vůli Boží*. Vychází ze stejných základů jako křesťanství, ale Ježíš pro něj není vyvrcholením, nýbrž jen předzvěstí nástupce Mohameda. Často je Islám chápán spíše jako právní systém, než jako náboženství. Tento názor se zakládá na skutečnosti, že Korán není jen duchovním průvodcem, ale přímo příručkou zákonů. V Koránu je spojena víra a náboženství, ale i politika a společnost. Zákony se týkají především ekonomiky, postavení žen ve společnosti a jejich svobodného rozhodnutí, rasové vztahy a užití síly. Dnes si často všímáme především schválení svaté či spravedlivé války, ale je třeba připomenout i pozitiva, které Islám přinesl. Ještě nikdy svět nezažil v tak krátkém období silný morální pokrok a obrat takového počtu osob jako s nástupem Islámu. Půl století po proroku Muhammedovi stačilo k obrovské změně v oblasti majetkových rozdílů, náhledu na zacházení s ženami a i s dívkami, které byly běžně zabíjeny.⁶³

Mravní principy Islámu navazují na křesťanské desatero a doplňují je o dvě další poučky. Člověk se tak se má svými snahami podobat Bohu a být stejně jako on dobrotivý a laskavý.⁶⁴ Islámské náboženství je vystavěno na pěti základních pilířích. Jedním z nich je dobročinnost. Ti, kteří jsou bohatí nebo alespoň dobře zajištění, by se měli o své dary rozdělit s chudými. Není to však jen doporučení, Korán přímo ustanovuje, kolik procent majetku má být ročně rozděleno a také přesně jmenuje, komu mají být prostředky rozděleny. Tak vznikla daň ve prospěch chudých.⁶⁵

⁶³ SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995, s.160. ISBN 80-7176-217-2

⁶⁴ CARIKPALOGLU, P. *Psychologie hodnot*. Praha: Votobia, 2004, s.97. ISBN 80-7220-195-6

⁶⁵ SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995, s.160. ISBN 80-7176-217-2

2.4.6. NÁBOŽENSKÝ FUNDAMENTALISMUS

Slovo fundamentum znamená v latinském překladu „základ“, což v souvislosti s tímto pojmem znamená přehnané urputné lpění na základních principech.⁶⁶ Pojem fundamentalismus se objevuje prvně v počátku 20.století v USA. Označuje křesťany, kteří napadli moderní biblické výklady a trvali na doslovném pochopení a praktikování Bible.

„Jako náboženský fundamentalismus bývá označována snaha o návrat ke kořenům vlastní náboženské tradice.“⁶⁷ Projevuje se zde doslovné přejímání náboženských pramenů a tradičních rituálů. Náboženský fundamentalismus je odpovědí na moderní sekularizaci, která potlačuje náboženství napříč celým světem. Fundamentalistická hnutí jsou většinou radikální ve výkladu a překladu posvátných textů a jejich praktikování.⁶⁸ Fundamentalistická hnutí bývají vždy velmi nekompromisní, jsou přesvědčeni o své „jediné pravdě“ a bývají silně netolerantní k jiným názorům či praktikám. Jde tedy o jistou formu radikálního náboženství.

2.4.7. ETIKA V NÁBOŽENSTVÍ

„Čiň druhým to, co si přeješ, aby oni činili tobě.“

Ježíš

Nejvýstižnějším etickým prvkem v náboženství je bezesporu *Desatero přikázání*. Dále se skrze křesťanství můžeme dopracovat k lidským ctnostem, což jsou *pokora, láska a pravdivost*. Zajímavým srovnáním nám mohou být Buddhovy slova, která říkají, že pokud se zbavíme překážek jako je *chtivost, nenávisť a sebeklam*, tak na jejich místo nastoupí ctnostné hodnoty *nesobeckost, soucit a schopnost vidět věci pravdivě*. Všimněme si, že nesobeckost je pokorou, soucit láskou a pravdivost je schopností uzříti věci v tom pravém světle.

Naše globalizovaná a zároveň pluralistická éra, která je neustále zasahována nejrůznějšími náboženskými i politickými ideologiemi, přímo vyžaduje naslouchání

⁶⁶ HOLE, G. *Fanatismus, sklon k extrému a jeho psychologické kořeny*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-183-5

⁶⁷ JANDOUREK, J.: *Průvodce sociologií*. Praha, Grada 2008, s.77. ISBN 978-80-247-2397

⁶⁸ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.85. ISBN 978-80-247-2981-7

ostatním, díky kterému můžeme dojít ke společnému porozumění. Jen z porozumění vyvěrá úcta, která je předzvěstí lásky. Ale i naopak láska je základem pro porozumění a úcty k druhým, jejich údělu, kultuře, náboženství a životu samému. Dnešní multikulturní svět je velmi pestrý a zároveň plný protikladů, o to více je třeba posilovat úctu i porozumění a naslouchání. O druhé je třeba dbát tak, jako bychom si přáli, aby oni dbali o nás. Vždyť Bůh k nám promlouvá i skrze druhé, skrze jejich životy a činy.⁶⁹

2.5. VÍRA A JEJÍ PODOBY V DNEŠNÍ SPOLEČNOSTI

Dle Evropského výzkumu je naše země silně ateistická. Výzkum z roku 2005 hovoří o tom, že 30% obyvatel nevěří v nic nehmotného, 50% v životní síly nebo jiné duchovno, 19% věří v Boha. Naše republika je tedy dost zesvětštělá.⁷⁰ Velký počet osob se hlásí k nějaké církvi, ale nesdílejí ani její víru, ani se neúčastní jejich bohoslužeb. V současnosti také více jak 40% obyvatelstva věří v okultní jevy.⁷¹ Bůh jako automat, co dostanu za to co jsem vhodil není, bůh je tajemstvím. Říkají automat nefunguje a jiní říkají počkej si a zkus to ještě jednou.⁷²

ČR je označována za ateistickou hlavně proto, že se spousta osob nedokáže po komunistické éře identifikovat s žádnou církví. Jedná se spíše o averzi k církvi, než k víře jako takové. Ve skutečnosti však jde spíše o agnostiky nebo o „něcisty“. Jsou to lidé, kteří věří v něco, něco přesahujícího, v něco, co nad námi existuje. Jde o tzv. „domácí spiritualitu“, která se opírá o víru ve vlastního Boha. Ta bude do budoucna velmi silít.⁷³ 90% Američanů se pravidelně modlí. Pouze 14% Američanů se nehlásí k žádnému náboženství.⁷⁴

⁶⁹ SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995, s.249. ISBN 80-7176-217-2

⁷⁰ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.9. ISBN 978-80-247-2981-7

⁷¹ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.8. ISBN 978-80-247-2981-7

⁷² HALÍK, T. Přednáška z 1/3/2010 Dialog víry a ateismu.

⁷³ HALÍK, T. DOSTATNI, T. *Smířená různost*. Praha: Portál, 2011, s.45. ISBN 978-80-7367-860-9

⁷⁴ JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s.8. ISBN 978-80-247-2981-7

V dnešním světě, kdy se vlády, technologický vývoj i názory lidí a vše kolem mění velmi rychle, je člověk v ohrožení nestability a změn. O to více je náboženství přínosnou a často jedinou konstantou dnešního člověka. Náboženská sekularizace, které byla už od osvícenství prorokována velká budoucnost, slábne. Vždyť náboženství nás provází od prvopočátků a člověk je s ním přirozeně propojen. Ani tradiční náboženství nevymírají, jak si původně myslely sekularisté. „Podle jedné z nedávno uveřejněných statistik vzrostl za posledních 30 let dvacátého století počet křesťanů z 1,2 miliardy na 2 miliardy, a podobně narůstá počet lidí hlásících se k ostatním velkým náboženstvím, nejdynamičtěji počet muslimů – z 550 milionů na 1,2 miliardy. Zatímco počet ateistů ve stejné době, mezi léty 1970 až 2000, klesl ze 165 milionů na 150 milionů.“⁷⁵

„Dnes odumírá typ náboženství (a křesťanství), který vznikl v době osvícenství – částečně pod jeho vlivem, částečně jako negativní reakce na něj. Umírá spolu se svou dobou – s „modernou“ a „novověkem“.“⁷⁶ Je však na nás jak s touto výzvou naložíme, zda ji proměníme v pozitivní či negativní podobu. „Naděje je dar, který Bůh propůjčil svému stvoření, je to schopnost vnímat skutečnost jako stále otevřenou.“⁷⁷ Mnoho osob vyhranilo svůj názor na Boha pod tíhou utrpení, kterou nebyly schopni unést. Odvrátily se od představy Božího vedení, ale utrpení ze světa svým přístupem nevymazaly. Zatvrdily svá srdce, která už neslyší a nevidí optimistickou budoucnost a ztrácejí víru.

Současný západní člověk začíná prolínat a spojovat různá náboženství, což dnes odborníci nazývají „vícečetná náboženská identita“. Dochází tak ke spojování judaismu či křesťanství s praktikami buddhismu, jako jsou meditace nebo například jóga.⁷⁸

⁷⁵ HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006, s.227. ISBN 80-7106-834-9

⁷⁶ HALÍK, T. *Noc zpovědníka: Paradoxy malé víry v postoptimistické době*. Praha: Lidové noviny, 2005, s.19. ISBN 80-7106-777-6

⁷⁷ HALÍK, T. *Noc zpovědníka: Paradoxy malé víry v postoptimistické době*. Praha: Lidové noviny, 2005, s.185. ISBN 80-7106-777-6

⁷⁸ HALÍK, T. DOSTATNÍ, T. *Smířená různost*. Praha: Portál, 2011, s.169. ISBN 978-80-7367-860-9

3. PRAKTICKÁ ČÁST - VÝZKUM

V teoretické části práce jsem se věnovala altruismu, dobrovolnické činnosti a víře, ateismu i základním podobám náboženství dneška. Ve výzkumné části se snažím přiblížit vliv víry na dobrovolnickou činnost.

3.1. ZDŮVODNĚNÍ A CÍL VÝZKUMU

V obecném povědomí společnosti převažuje názor, že především věřící člověk má tendence se obětovat pro ostatní. Jednou z náboženských ctností je pomoc ostatním. Víra a touha po jednotě s Bohem tak jde ruku v ruce s touhou být prospěšný. Touha po dobročinnosti a užitečnosti je však antropologickou konstantou a určitě není pouze výsadou věřících. Tuto domněnku určitě nelze generalizovat a vztahovat pouze na věřící, kteří jsou v naší republice menšinou. Být nápomocný přece není jen náboženskou ctností, ale ctností občanskou. Nicméně je obecným předpokladem, že víra podněcuje tuto touhu po prospěšnosti. Proto je cílem mého výzkumu (v oblasti dobrovolnické činnosti a dárcovství), zjistit, zda intenzita víry ovlivňuje intenzitu dobročinnosti. Výzkum se snaží zjistit korelaci mezi vírou a dobrovolnickou činností.

3.1.1. VÝZKUMNÁ METODA

Pro svou práci jsem zvolila kvantitativní metodu výzkumu. Zvolena byla testovací metoda pomocí anonymního dotazníku.

3.1.2. VÝZKUMNÝ VZOREK – SBĚR DAT

Výzkumný vzorek tvoří respondenti různého pohlaví, vzdělání i vyznání ve věku 18-70 let. Dotazníky byly rozeslány známým, přátelům, kolegům, bývalým spolužákům a studentům teologické fakulty, kteří dotazník dále přeposílali metodou sněhové koule. Respondenti byli seznámeni s účelem a cílem dotazníku. Bylo jim sděleno mé jméno a prosba o rozeslání dalším osobám. Sběr dat probíhal od 21.2.2012 do 15.3.2012. Celkem jsem zanalyzovala 352 sebraných dotazníků. Z těchto dotazníků jsem vyřadila 5 neúplných, které neměly vyplněny všechny odpovědi. Celkem jsem tedy zpracovala 347 platných a úplných dotazníků. Dotazník byl rozeslán v prvotní skupině do několika měst ČR: Tábor, České Budějovice, Jindřichův Hradec, Strakonice, Písek, Český Krumlov, Tachov, Praha, Benešov, Brno, Šumperk, Pardubice, Liberec, Kladno, Zlín, Vsetín.

V dalším rozesílání emailů se určitě objevili respondenti i z jiných měst. S určitostí tedy můžeme říci, že dotazník pokryl značnou část republiky a nesoustředil se pouze na region Tábor, z kterého pocházím.

3.2. HYPOTÉZY

1. Čím více jsou lidé věřící, tím více jsou dobročinní.
2. Lidé, kteří jsou věřící, jsou více dobročinní než nevěřící.

3.3. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Ve svém výzkumu jsem sestavila dotazník⁷⁹, v obecné části dotazníku nejdříve zjišťuji pohlaví, věk a dosažené vzdělání. Následující otázkou se respondenti zařazují dle intenzity víry do dané skupiny. Další výzkumná část dotazníku se věnuje zjišťování míry dobročinnosti dotazovaných. Na jedenácti otázkách zjišťuji míru a frekvenci dobročinných skutků. Každá odpověď je ohodnocena určitým počtem bodů. Celkem bylo respondentům položeno čtrnáct uzavřených otázek a jedna otevřená, která se ptala na věk respondentů a jedna podotázka, která zjišťovala konkrétní náboženství, ke kterému dotazovaný patří. Dotazník je rozdělen do tří na sebe navazujících částí. První část se zaměřuje na statistické údaje – pohlaví, věk, dosažené vzdělání. Ve druhé části zjišťuji stupeň víry a v podotázce druh náboženství či církve. Respondenti jsou dle odpovědí rozděleni do pěti skupin dle intenzity víry. Do 1.skupiny patří ateisté, kteří nevěří v nic nehmotného a nic, co nás přesahuje. 2.skupina jsou nevěřící nebo-li agnostici, kteří nemohou prokázat ani vyvrátit přítomnost Boha a tak víru neřeší. Ve 3.skupině se nachází tzv. něcisté, kteří věří v něco, v nějaké vyšší síly, jež nás přesahují. 4.skupinu tvoří lidé věřící a ztotožňující se s některým náboženstvím, kteří však nepraktikují. 5.skupinou jsou věřící, kteří své náboženství pravidelně praktikují. Ve třetí části jsou otázky zjišťující četnost dárcovství a dobrovolnické činnosti. Otázky ze třetí skupiny lze logicky rozdělit do dvou skupin. První skupina otázek se zabývá dobročinností z pohledu dárcovství bez vlastního fyzického přičinění. Druhá skupina jsou otázky, které se ptají na vlastní fyzickou pomoc v rámci dárcovství nebo dobrovolnické činnosti. V dotazníku jsem monitorovala věk respondentů, jako možný

⁷⁹ Dotazník – příloha č.1

užitečný prvek. Avšak pro jeho bezvýznamnost v hypotézách a cíli výzkumu jsem jej již dále nezpracovávala.

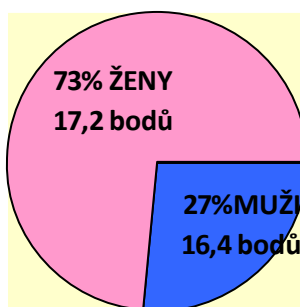
3.3.1. ZPŮSOB ANALÝZY DAT

Dotazník jsem analyzovala na základě bodového hodnocení. Ke každé odpovědi jsem přiřadila určitý počet bodů. Ohodnocení každé otázky počtem bodů proběhlo dle těchto kritérií: časové hledisko z pohledu vynaloženého času a pravidelnosti, objektivní psychická a fyzická náročnost, objektivně vynaložené úsilí, finanční náročnost. Například zasílání dárcovské SMS je hodnoceno menším počtem bodů než darování krve. Nebo dobrovolnická činnost jednorázová je hodnocena menším počtem bodů než dobrovolnická činnost dlouhodobá a pravidelná. Každému respondentovi se tak dostalo výsledného součtu všech bodů. Pro mou analýzu je důležité vždy stupeň víry a výsledný počet bodů. S těmito údaji jsem dále pracovala a vytvořila průměrné bodové hodnocení všech skupin.

3.4. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazníku se zúčastnilo celkem 347 respondentů z toho 255 žen a 92 mužů.

Graf č. 1 POHLAVÍ

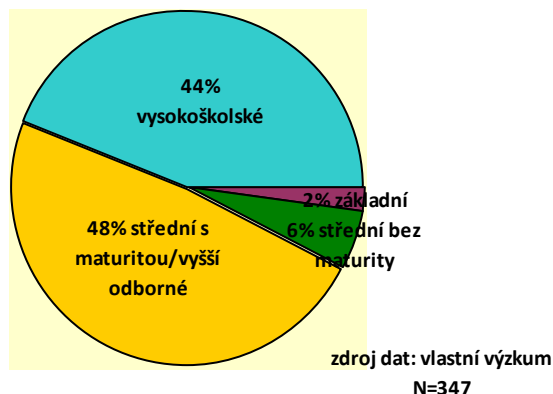

zdroj dat: vlastní výzkum
N=347

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl v celku a průměr součtu bodových hodnot

Dále jsem zkoumala nejvyšší dosažené vzdělání. Nejvíce respondentů s počtem 168 dosáhlo středoškolského vzdělání s maturitou a vyššího odborného vzdělání. 152 osob se zařadilo k vysokoškolskému vzdělání. Středoškolské vzdělání bez maturity vyplnilo 19 respondentů. Základní vzdělání dosáhlo 8 respondentů..

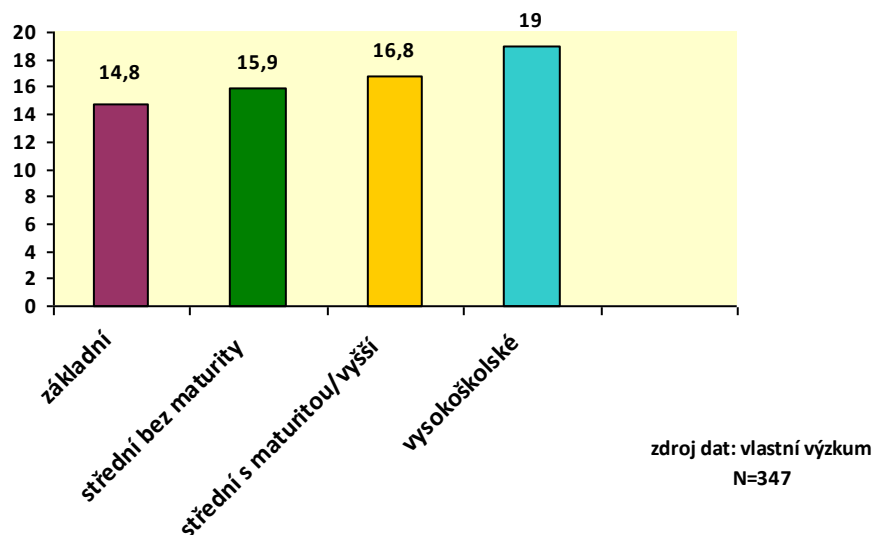
Graf č. 2 VZDĚLÁNÍ

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl v celku

Nejvyššího průměrného bodového skóre dosáhly vysokoškolsky vzdělaní lidé s průměrným počtem 19 bodů. Nejnižšího počtu dosáhli lidé se základním vzděláním s počtem 14,8 bodů. Na tomto grafu můžeme vidět, že lidé s vyšším vzděláním jsou více dobročinní. S nárůstem vzdělání narůstá přímo úměrně i míra dobročinnosti.

Graf č. 3 VZDĚLÁNÍ

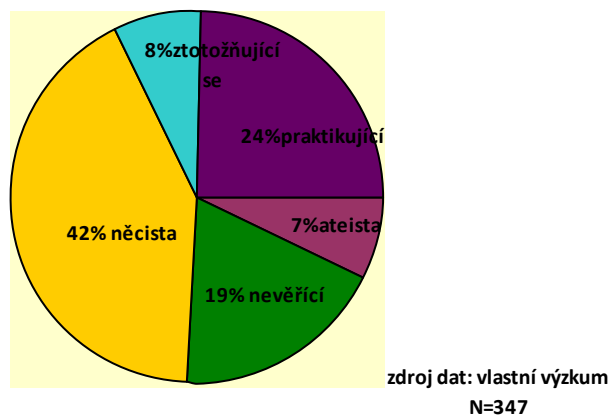
POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují průměr součtů bodových hodnot

3.4.1. VERIFIKACE HYPOTÉZ

Nejdůležitější otázkou v mém dotazníku bylo rozlišení respondentů dle intenzity víry. V odpovědi si mohli respondenti vybrat jednu z pěti možností ve

svém postoji a prožívání víry. První možností byl ateismus, který tvrdí, že neexistuje Bůh ani žádné vyšší síly, neexistuje nic nehmotného. Do této skupiny se zařadilo 25 respondentů. Druhou variantou byly osoby nevěřící, které neví či nemohou dokázat, zda vyšší síly nebo Bůh existují a proto nevěří. Těchto osob se ve výsledku objevilo 65. Třetí možností byla identifikace s tzv. něcistou, který věří v něco, v nějaký přesah, ve vyšší nehmotné síly nebo Boha. Takovýchto respondentů se ve výzkumu vyskytlo 145, což bylo naprosto nejvíce a potvrdilo to Halíkův názor, že jsme národem *něcistů*. Se čtvrtou skupinou, která se ztotožňuje s konkrétním náboženstvím, se identifikovalo 27 osob, což bylo nejméně. Pátým stupněm víry byla identifikace s náboženstvím a jeho praktikování. V této skupině se ocitlo celkem 85 osob. Tímto jsem chtěla rozlišit osoby, které vyznávají určité náboženství, ale ne vždy jej ve svém životě praktikují, což považuji za velmi zásadní. Rozdělení osob do skupin věřící a nevěřící by nebylo dostačující, neboť člověk může mít víru v různé nadpřirozené elementy nebo i v Boha, což však není srovnatelné s vírou podloženou náboženstvím, jak jsme si nastínili v teoretické části bakalářské práce.

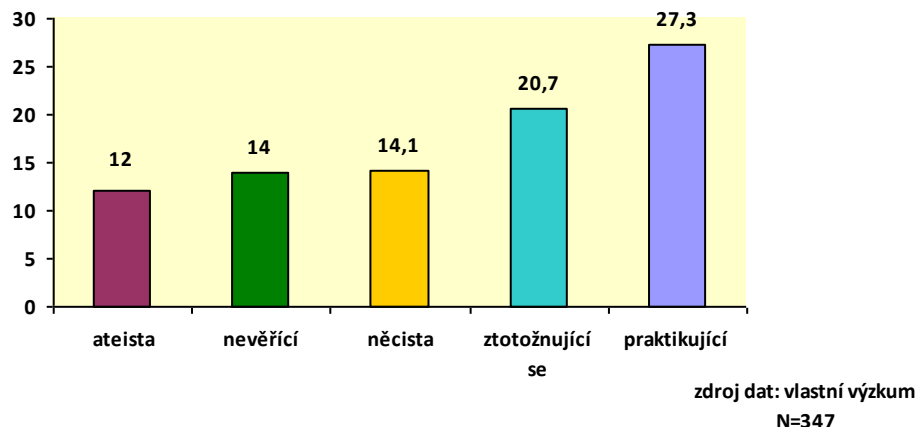
Graf č. 4 VÍRA

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl v celku

Dále jsem ke každému stupni víry vyhodnotila průměrnou bodovou hodnotu, která zde slouží jako validní prvek pro danou skupinu osob. Díky této průměrné hodnotě můžeme zjistit, na kolik se každá skupina osob angažuje v dárcovství a dobrovolné činnosti.

Graf č. 5 VÍRA

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují průměr součtů bodových hodnot

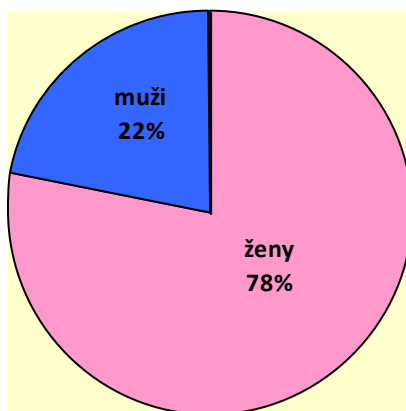
Hlavní hypotéza č.1: čím více jsou lidé věřící, tím více jsou prospěšní, se potvrdila. Na výše uvedeném grafu můžeme pozorovat narůstající tendenci dobročinnosti s nárůstem víry. Dokonce se prokázala přímá úměrnost, a tudíž korelaci tohoto vztahu víry a dobročinnosti můžeme potvrdit a tím potvrdit i hlavní hypotézu tohoto výzkumu. Hypotéza č. 2: lidé, kteří jsou věřící, jsou více dobročinní než nevěřící, se potvrdila, neboť skupina ztotožňujících se a praktikujících, které reprezentují skupinu věřících je více dobročinná než skupina ateistů a nevěřících. Něcisté, jakožto představitelé nějaké víry, svým nízkým průměrem spíše překvapili a zařadili se po boku nevěřících. Z tohoto výsledku můžeme usoudit, že je nepodstatné, zda člověk věří v něco, co ho přesahuje nebo je nevěřící. Až víra v pravém slova smyslu a ztotožnění se s náboženskými naukami lidem ukazuje cestu k vyšší míře dobročinnosti a pomoci druhým.

3.4.2. DALŠÍ VÝSLEDKY

Dále bych ráda zveřejnila některé zajímavosti, které vyplynuly z dotazníkového šetření. Tyto výsledky sice nebyly předmětem hypotéz, nicméně bude dobré na ně poukázat. S dobrovolnickou činností v rámci organizace se častěji setkávají ženy než muži, jak jsem zmínila v teoretické části své práce viz. str.10. Ve svém výzkumu jsem vzala v potaz setkání respondentů s dobrovolnickou činností jako takovou, která byla buď jednorázová, krátkodobá nebo dlouhodobá. Z dotazníkové šetření jsem vyjmula všechny respondenty, kteří měli někdy ve svém životě zkušenost s činností dobrovolníka v rámci organizace. Jednalo se o 187 osob, z toho 146 žen a 41 mužů.

V této hypotéze jsem zpracovávala poslední tři otázky z dotazníku, které se zaměřili na dobrovolnickou činnost.

Graf č. 6 ZKUŠENOST S DOBROVOLNICKOU ČINNOSTÍ

zdroj dat: vlastní výzkum
n=187

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl v celku

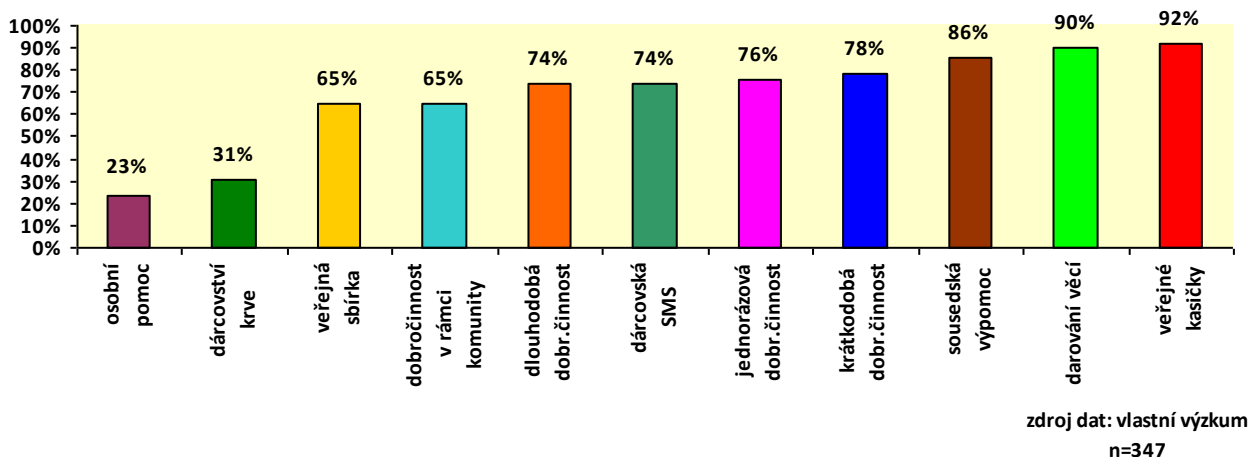
V následujícím grafu srovnávám učiněnou životní zkušenost respondentů s jednotlivými oblastmi dárcovství a dobrovolnické činnosti. Zkušenost s posíláním dárcovské SMS ve svém životě má 258 respondentů, což je 74,4% dotazovaných. Do veřejných sbírek či kasiček na veřejnosti ve svém dosavadním životě darovalo 318 dotazovaných, to je 91,6% všech respondentů. Na dárcovské konto darovalo alespoň jednou za život 226 osob, to je 65,1% ze všech zúčastněných. Darování krve již zažilo ve svém životě 108 dotázaných, což je celkem 31,1%. Osobní pomoci při živelných pohromách či katastrofách se již někdy v životě zúčastnilo 81 osob, a to je 23,3%. 300 osob ze 347 dotazovaných bylo někdy aktivní v sousedské výpomoci, což je 86,5%. Z 347 respondentů 311 odpovědělo, že v životě darovali hmotné věci do organizované sbírky, v přepočtu jde o 89,6%. Poslední tři otázky monitorují organizovanou dobrovolnickou činnost v rámci subjektů. Jednorázových dobrovolnických akcí se zúčastnilo 265 osob, a to je 76,4%. Při krátkodobých dobrovolnických činnostech bylo 270 osob, což je 77,8%. Dlouhodobou pravidelnou dobrovolnickou činnost vykonávalo nebo v současnosti vykonává 257 respondentů, to je celkem 74,1%.

Z těchto výsledků vyplývá, že nejméně zkušeností respondenti učinili s osobní pomocí při živelných pohromách. Zde vidím logickou souvislost s tím, že živelné pohromy a neštěstí nás nepotkávají tak často a ne vždy máme možnost fyzicky přispět

k pomoci. Další málo frekventovanou činností je dárcovství krve. Zde je jasná souvislost ve zdravotních dispozicích osob. Ne každý má tak dobrý zdravotní stav, aby mohl darovat krev. A také ne každý se na to cítí dosti silný.

Nejčastěji se lidé angažují v činnostech, které jsou pro ně přirozené, jako je sousedská výpomoc či darování věcí. Veřejné kasičky jsou nejčastější zkušeností, protože se s nimi běžně a denně setkáváme na veřejnosti a protože u každého člověka jsou altruistické tendence v nějaké míře zastoupeny. Naopak činnosti, které od nás vyžadují větší aktivitu či mobilizaci, jsou méně frekventovanou zkušeností.

Graf č. 7 ZKUŠENOST S DÁRCOVSTVÍM A DOBROVOLNICTVÍM

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl vzhledem k celkovému počtu respondentů

3.4.3. DISKUZE

Větší počet žen v odpovědích si vysvětlují vyšším sociálním cítěním a prosociálním chováním, které se projevilo i v ochotě vyplnit dotazník a udělat tak něco ve svém životě navíc, udělat něco zdarma. Také vyplnění dotazníku je jistým projevem altruismu.⁸⁰ V mém výzkumu se vyskytnul velmi vysoký počet vysokoškoláků. Tento jev si vysvětlují tím, že studují vysokou školu a pohybují se v okruhu vysokoškolsky vzdělaných osob. Fakt, že se na výzkumu podílelo velmi málo osob se základním

⁸⁰ http://www.vse-lee.cz/cze/publikace/studentske_prace

vzděláním, má negativní dopad na validitu výsledků. Metoda sněhové koule skrývá tato úskalí, se kterými musíme počítat. V otázce stupni víry se potvrdilo Halíkovo tvrzení viz. str. 20, že jsme národem *něcistů*, a že největší počet Čechů se přiklání k víře v *něco*. V otázce č. 5, která se vztahuje k náboženství a ptá se na praktikující náboženství, se přiřadilo 101 respondentů ke křesťanství a 5 respondentů k buddhismu. Jelikož se většina praktikujících zařadila ke křesťanství jsou tyto výsledky jednostranné a mezi dotazovanými se nevyskytnulo žádné jiné náboženství než buddhismus, nebylo možné relevantně srovnat rozdíly mezi různými náboženstvími navzájem.

ZÁVĚR

Dobročinnost je základní občanskou ctností. V dnešní složité globální době je zvláště důležité, aby se dobrovolnická činnost stala každodenním jevem. Avšak ne každý člověk je stejný, ne každý se chce obětovat pro druhé. Motivy dobročinnosti jsou různé. Jedním ze základních motivů je náboženské přesvědčení, že nezištná pomoc druhým je základním náboženským paradigmatem. Ve své práci jsem chtěla zjistit, zda tato obecná domněnka, že pomáhající jsou právě a nejčastěji praktikující věřící, je pravdivá; zda s vývojem víry u jedince se vyvíjí také jeho postoj k pomoci ostatním.

Je složité pochopit bez poznání dané věci. Touto prací jsem se tudíž snažila přiblížit některé pojmy dobrovolnictví, ateismus i nejrozšířenější náboženství a jejich postoje k dobročinnosti. Při studiu literatury jsem obohatila svůj názor na některá náboženství a mohla se tak lépe vcítit do jejich postojů či rituálů. Doufám, že i čtenáři se touto cestou dozví něco nového a získají tak motivaci k přemýšlení o odlišném prožívání víry.

Pomocí výzkumu se mi zcela zdařilo naplnit cíl své bakalářské práce, který se zakládal na hypotéze: Čím více jsou lidé věřící, tím více jsou prospěšní. Výzkum se podařilo zrealizovat tak, aby bylo možné tuto hypotézu potvrdit, či vyvrátit. Hlavní hypotéza se potvrdila a je v souladu s obecným míněním, na kterém byla založena. Věřící lidé mají větší sklony k altruistickému chování a dobrovolné činnosti jako takové. Můžeme tedy předpokládat, že jejich motivy vycházejí z jejich pohledu na svět a hodnot, které jsou podloženy náboženstvím a vírou. Na čím vyšším stupni víry se člověk nachází, tím více pomáhá. Tato domněnka vycházející z hlavní hypotézy byla plně potvrzena. Dále se potvrdila hypotéza, která říká, že lidé s vyšším vzděláním jsou více dobročinní. Z těchto dvou hypotéz vyplývá, že čím více jsou lidé uvědomělí díky

vyššímu vzdělání nebo díky pevnější víře, tím více jsou dobročinní. Dnešní člověk prožije většinu svého života v nevědomém stavu. A tak člověk díky novým informacím či zkušenostem s vírou své uvědomění posiluje a jeho činy jsou díky tomu více v souladu s vlastním světonázorem a hodnotami. Víra však v tomto uvědomění hraje důležitější roli než vzdělání, jak jsme se mohli přesvědčit z výsledků výzkumu. Je to právě víra, která upevňuje světonázor člověka a posiluje ho v jeho altruistickém cítění i skutcích a činech směrem k pomoci druhým.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- BOLZANO, B. *O pokroku a dobročinnosti*. Praha: Vyšehrad, 1951.
- CARIKPALOGLU, P. *Psychologie hodnot*. Praha: Votobia, 2004. ISBN 80-7220-195-6
- DLOUHÁ, R. a kol. *Dobrovolnictví a dárcovství: Interaktivní lekce knihoven pro školy*. Praha: ICN, 2001.
- FRIČ, P. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*, 1.vyd., Praha: NROS, 2001. ISBN 80-902633-7-2
- HALÍK, T. *Stromu zbývá naděje*. Praha: Lidové noviny, 2009. ISBN 978-8087106-989-8
- HALÍK, T. *Prolínání světů: Ze života světových náboženství*. Praha: Lidové noviny, 2006. ISBN 80-7106-834-9
- HALÍK, T. *Noc zpovědníka: Paradoxy malé víry v postoptimistické době*. Praha: Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-777-6
- HALÍK, T. *Dotkni se ran: Spiritualita nelhostejnosti*. Praha: Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-979-9
- HALÍK, T. DOSTATNÍ, T. *Smířená různost*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-860-9
- HOLE, G. *Fanatismus, sklon k extrému a jeho psychologické kořeny*. Praha: Portál, 1998. Isbn 80-7178-183-5
- JANDOUREK, J. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2981-7
- JANDOUREK, J.: *Průvodce sociologií*. Praha, Grada 2008. ISBN 978-80-247-2397
- KOUKOLÍK, F. *Sociální mozek*. Praha: Univerzita Karlova, 2006. ISBN 80-246-1242
- LIPOVETSKY, G. *Soumrak povinnosti: Bezbolestná etika nových demokratických časů*. Praha: Prostor, 2011. ISBN 978-80-7260-237-7
- MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-502-8
- SMITH, H. *Světová náboženství: Po stopách moudrosti předků*. Praha: Knižní klub, 1995. ISBN 80-7176-217-2
- SOKOL, J. *Člověk a náboženství*. Praha: Portál, 2004. ISBN 807178-886-4
- SOZANSKÁ, O. TOŠNER, J. *Metodika dobrovolnictví nezaměstnaných z hlediska projektů Job Rotation*. Praha: Hestia, 2005.
- ŠTAMPACH, I. *Přehled religionistiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-384-0

TOŠNER, J. SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6

WTIGHT, R. *Morální zvíře: Proč jsme to, co jsme*. Praha: Lidové noviny, 2002. ISBN 80-7106-612-5

Přednášky:

HALÍK, T. Přednáška z 1/3/2010 Dialog víry a ateismu [online]. 2010 [cit. 25.02. 2012]. Dostupné na WWW:

<<http://www.ulozto.cz/xtpEjNj/tomas-halik-modre-pondeli-dialog-viry-a-ateismu-1-3-2010-ds-10006-mp3>>

HALÍK, T. Přednáška z 26/11/2009 [online]. 2009 [cit. 25.02. 2012]. Dostupné na WWW:

<http://www.ulozto.cz/xQGPqHs/fi-halik-26-11-09-wav>

Online zdroje:

Integrovaný studijní systém [online]. 2011, [cit. 25.03. 2012]. Dostupné na WWW:

<http://isis.vse.cz/lide/clovek.pl?id=510;zalozka=13;studium=94469>

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Dotazník
- II. Přehled znázorněných grafů
- III. Tabulka s názorným bodovým ohodnocením

I. PŘÍLOHA Č. 1 DOTAZNÍK

Vliv víry na dobrovolnickou činnost a dárcovství

1. VĚK

Jaký je váš věk?

2. POHLAVÍ

Jaké máte pohlaví?

Muž

Žena

3. VZDĚLÁNÍ

Jaké je vaše dosažené vzdělání?

Základní

Střední bez maturity

Střední s maturitou nebo vyšší odborné

Vysokoškolské

4. VÍRA

Jaké místo má víra ve vašem životě?

Jsem ateista (tvrdím, že neexistuje Bůh ani žádné vyšší síly, nic nehmotného)

Jsem nevěřící (nemohu dokázat, že Bůh či vyšší síly existují, nevím, tudíž nevěřím)

Věřím v něco (v něco, co nás přesahuje a ovlivňuje – v Boha, ve vyšší síly, v jiná božstva)

Ztotožňuji se s nějakým náboženstvím (křesťanství, buddhismus a jiné)

Praktikuji pravidelně nějaké náboženství (křesťanství, buddhismus a jiné)

5. NÁBOŽENSTVÍ

Pokud se ztotožňujete nebo praktikujete určité náboženství, uveďte jaké

6. DMS (dárcovská SMS)

Posíláte někdy DMS a jak často?

Nikdy jsem DMS neposlal (0 bodů)

DMS už jsem někdy poslal – za život cca. 1-5 DMS (1 bod)

DMS posílám občas – za život cca. 6-20 DMS (2 body)

DMS posílám často – za život cca. 21 a více DMS (3 body)

7. VEŘEJNÉ KASIČKY

Darujete někdy peníze do veřejné sbírky na ulici – na veřejnosti, když vás někdo osloví nebo do pevně přistavené?

Nikdy jsem peníze nedaroval/a (0 bodů)

Už jsem daroval/a cca. 1-5 krát (1 bod)

Daruji občas – cca. z 10-49%, když jsem oslovena (2 body)

Daruji často – cca. z 50-80%, když jsem oslovena (3 body)

Daruji téměř vždy, když jsem osloven/a – cca. z 81-100% (4 body)

8. KONTO – VEŘEJNÁ SBÍRKA

Darujete někdy peníze na dárcovská konta?

Nikdy jsem peníze nedaroval/a (0 bodů)

Daruji občas – cca. 1 krát za 5 let (1 bod)

Daruji často – cca. 2-3 krát za 5 let (2 body)

Daruji velmi často – cca. 4 a více za 5 let (3 body)

Daruji pravidelně – každoročně na stejnou sbírku (4 body)

Daruji pravidelně – měsíčně na stejnou sbírku (adopce na dálku) (5 bodů)

9. DÁRCOVSTVÍ KRVE

Darujete krev?

Nikdy jsem nedaroval/a (0 bodů)

Daruji občas – cca. 1-2 krát za život (2 body)

Daruji občas – cca. 3-5 krát za život (4 body)

Daruji nebo daroval jsem pravidelně po dobu 1-3 let (6 bodů)

Daruji nebo daroval jsem pravidelně po dobu 3 a více let (8 bodů)

10. NEHONOROVANÁ PRÁCE v rámci komunity (např. úklid veřejném prostranství, pomoc ve sportovním klubu, pomoc v rámci společenství)

Účastníte se prospěšných prací, dobrovolnických činností, v rámci vaší obce či komunity zdarma nebo za minimální symbolickou odměnu?

Nikdy (0 bodů)

Občas – cca. 1-2 krát za 5 let (1 bod)

Často – cca. 3-4 krát za 5 let (2 body)

Velmi často – cca. 5 a více za 5 let (3 body)

Pravidelně – měsíčně (4 body)

Pravidelně – týdně (5 body)

11. OSOBNÍ POMOC

Zapojujete se osobně (fyzicky) při živelných pohromách či katastrofách v ČR?

Nikdy jsem se přímo nezúčastnil/a (0 bodů)

Už jsem se zúčastnil/a při přímé pomoci (2 body)

Už vícekrát jsem se zúčastnil/a při přímé pomoci (4 body)

12. SOUSEDSKÁ VÝPOMOC

Jste aktivní ve výpomoci v rámci sousedů, známých bez nároku na finanční odměnu? (finanční, hmotná, fyzická výpomoc, péče, doprovod, atd.)

Nejsem vůbec aktivní v těchto činnostech (0 bodů)

Jsem málo aktivní v těchto činnostech – 1 krát za 3 roky (1 bod)

Jsem spíše aktivní v těchto činnostech – 1 krát za 1 rok (2 body)

Jsem velmi aktivní v těchto činnostech – 2-5 krát za 1 rok (3 body)

Pravidelně pomáhám konkrétní osobě (osobní péče, finanční výpomoc, péče apod.) (4 body)

13. DOBROVOLNICKÁ ČINNOST – při jednorázových akcích

Jste nebo byl jste organizovaným dobrovolníkem v konkrétní organizaci při jednodenní akci? (např. tříkrálová sbírka)

Nejsem a nikdy jsem nebyl dobrovolníkem (0 bodů)

Byl jsem dobrovolníkem 1-2 krát (ve svém dosavadním životě) (1 bod)

Byl jsem dobrovolníkem 3-5 krát (ve svém dosavadním životě) (2 body)

Jsem dobrovolníkem pravidelně cca. 1krát ročně (3 body)

14. DOBROVOLNICKÁ ČINNOST- při krátkodobých akcích

Jste nebo byl jste organizovaným dobrovolníkem v konkrétní organizaci při krátkodobé –
několikadenní akci? (např. letní tábor pro děti)

Nejsem a nikdy jsem nebyl dobrovolníkem (0 bodů)

Byl jsem dobrovolníkem 1-2 krát (ve svém dosavadním životě) (2 body)

Byl jsem dobrovolníkem 3-5 krát (ve svém dosavadním životě) (4 body)

Jsem dobrovolníkem pravidelně cca. 1 krát ročně (6 bodů)

15. DOBROVOLNICKÁ ČINNOST – dlouhodobá a pravidelná

Jste nebo byl jste organizovaným dobrovolníkem v konkrétní organizaci v dlouhodobém
programu? (při více organizacích sčítejte věnovaný čas)

Nejsem a nikdy jsem nebyl dobrovolníkem (0 bodů)

Byl jsem dobrovolníkem 1-12 měsíců (ve svém dosavadním životě) (4 body)

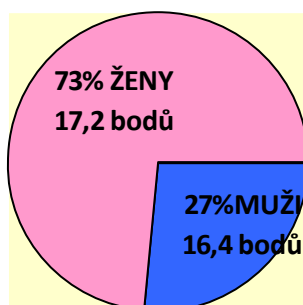
Byl jsem dobrovolníkem 1-3 roky (ve svém dosavadním životě) (8 bodů)

Byl jsem dobrovolníkem 3-5 let (ve svém dosavadním životě) (12 bodů)

Byl jsem dobrovolníkem 5 a více let (ve svém dosavadním životě) (16 bodů)

II. PŘÍLOHA Č. 2 PŘEHLED ZNÁZORNĚNÝCH GRAFŮ

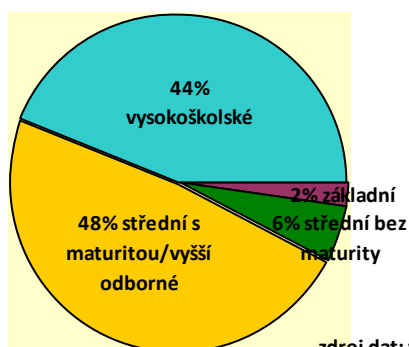
Graf č. 1 POHLAVÍ

zdroj dat: vlastní výzkum
N=347

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl v celku a průměr součtu bodových hodnot

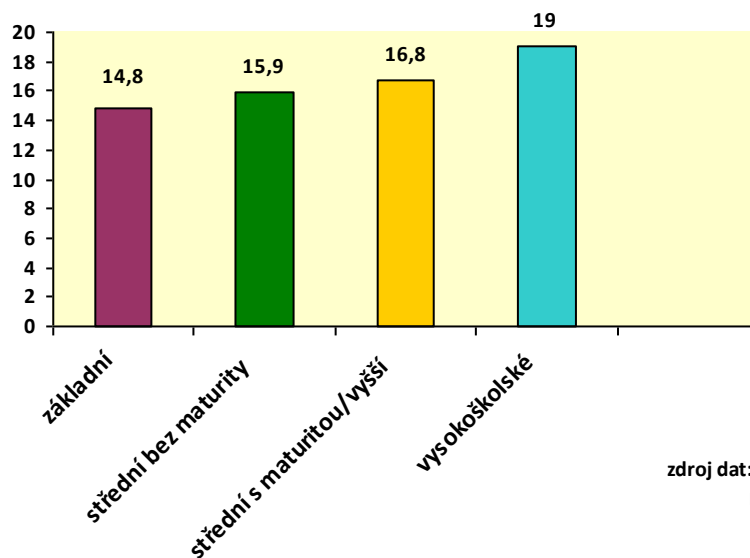
Graf č. 2 VZDĚLÁNÍ

zdroj dat: vlastní výzkum
N=347

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl v celku

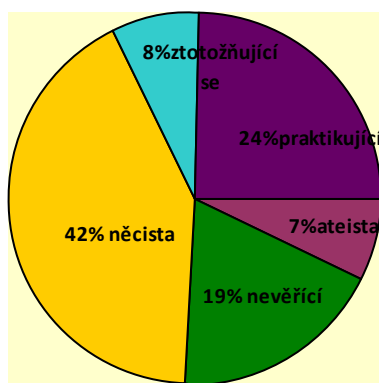
Graf č. 3 VZDĚLÁNÍ

zdroj dat: vlastní výzkum
N=347

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují průměr součtů bodových hodnot

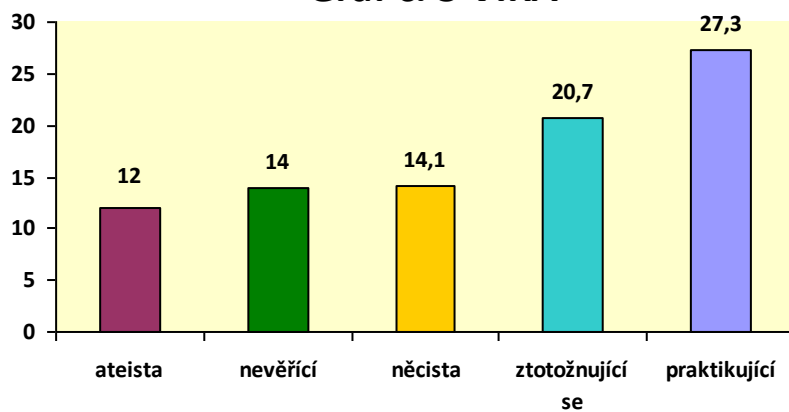
Graf č. 4 VÍRA

zdroj dat: vlastní výzkum
N=347

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl v celku

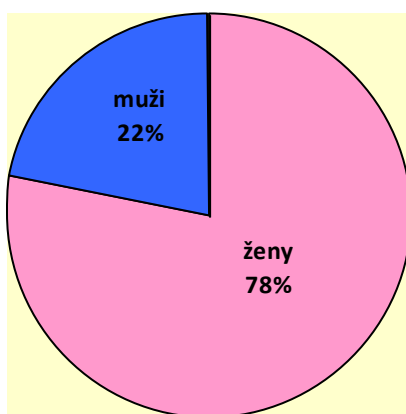
Graf č. 5 VÍRA

zdroj dat: vlastní výzkum
N=347

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují průměr součtů bodových hodnot

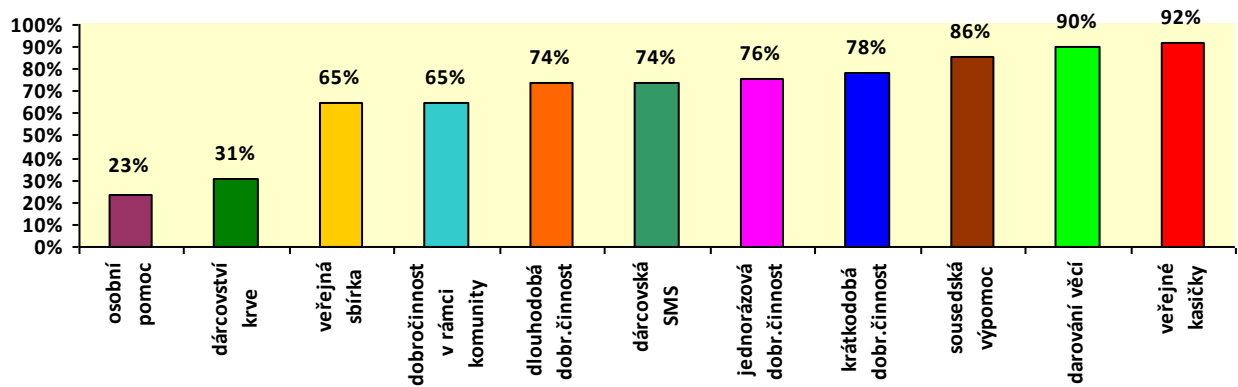
Graf č. 6 ZKUŠENOST S DOBROVOLNICKOU ČINNOSTÍ

zdroj dat: vlastní výzkum
n=187

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl v celku

Graf č. 7 ZKUŠENOST S DÁRCOVSTVÍM A DOBROVOLNICTVÍM

zdroj dat: vlastní výzkum
n=347

POZNÁMKA: hodnoty v grafu představují procentuální podíl vzhledem k celkovému počtu respondentů

III. Příloha - Názorná ukázka tabulky se sběrem dat a bodovým ohodnocením

POHLAVÍ	VĚK	VZDĚLÁNÍ	celkem bodů	VÍRA	NÁBOŽENSTVÍ	DMS (dárcovká SMS)	VEŘEJNÉ KASÍČKY	KONTO - VEŘEJNÁ SBÍRKA	DÁRCOVSTVÍ KRVE	OSOBNÍ POMOC	SOUSEDSKÁ VÝPOMOC	NEHONOROVANÁ PRÁCE v rámci komunity	VĚCI	DOBROVOLNICKÁ ČINNOST - jednorázová	DOBROVOLNICKÁ ČINNOST - dlouhodobá	DOBROVOLNICKÁ ČINNOST - krátkodobá
žena	28	C	12	D	křesťanství	2	3	1	0	0	4	0	1	1	0	0
žena	30	B	4	B		0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0
žena	22	C	14	C		1	3	1	8	0	1	0	0	0	0	0
muž	44	C	28	E	křesťanství	0	0	6	8	0	0	0	2	0	12	0

ABSTRACT

KREJČÍ, K. Vliv víry na dobrovolnickou činnost a dárcovství. Analýza výzkumu, který sleduje provázanost stupně víry s mírou dobročinnosti 2012. Bakalářská práce Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce L. Maliňáková.

KLÍČOVÁ SLOVA: altruismus, dobročinnost, dárcovství, dobrovolnictví, ateismus, víra, náboženství.

Práce se zabývá zkoumáním souvislostí mezi mírou dobročinnosti a intenzitou víry obyvatel v České republice. První část teoretické části objasňuje pojmy související s dobrovolnictvím a dárcovstvím. Dále popisuje typy dobrovolnické činnosti, motivy k dobrovolnictví. Druhá část teoretické části se zabývá charakteristikou víry, ateismu a náboženství. Obsahově je zaměřena na detaily související s dobročinností. Praktická část obsahuje analýzu výzkumu a grafické znázornění výsledků. Praktická část práce je opřena o výzkum, který potvrzuje vliv víry na dobrovolnickou činnost a dárcovství.

ABSTRACT

KREJČÍ, K. Influence of religion on volunteer activity and on donations. Analysis of research from 2012 that traces the cohesion between the rate of faith and of charity. Thesis done for Jihočeská Univerzita in České Budějovice, Theological faculty, Department of practical theology. Thesis manager L. Maliňáková.

KEY WORDS: altruism, charity, donation, volunteer, faith, religion.

The thesis deals with observation of relationship between the rate of charity and of faith intensity of inhabitants of Czech Republic. The first, theoretical part explains the terms connected with charity and donation. Further, it describes particular types of charity and the volunteer incentives. The second part of the theoretical part deals with characteristics of faith, atheism and religion. Concerning its content, it focuses on details connected with charity. The practical part includes the research analysis and graphical visualisation of results. This practical part leans on the research that confirms the influence of faith on volunteer activity and on donations.